

III

(Kiti aktai)

EUROPOS EKONOMINĖ ERDVĖ

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS

Nr. 321/14/COL

2014 m. rugsėjo 10 d.

kuriuo šimtąjį kartą iš dalies keičiamos procesinės ir materialinės valstybės pagalbos taisyklės priimant naujas gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti [2015/1856]

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA (toliau – Institucija),

ATSIŽVELGDAMA į Europos ekonominės erdvės susitarimą (toliau – EEE susitarimas), ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

ATSIŽVELGDAMA į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (toliau – Susitarimas dėl Priežiūros institucijos ir Teismo), ypač į jo 5 straipsnio 2 dalies b punktą ir 24 straipsnį bei 3 protokolo I dalies 1 straipsnį,

KADANGI:

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 24 straipsnį Institucija įgyvendina EEE susitarimo nuostatas dėl valstybės pagalbos;

pagal Susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teismo 5 straipsnio 2 dalies b punktą Institucija skelbia pranešimus arba gaires dėl EEE susitarime nagrinėjamų klausimų, jei tai aiškiai numatyta tame susitarime arba Susitarime dėl Priežiūros institucijos ir Teismo arba jei Institucija mano, kad to reikia;

2014 m. liepos 9 d. Europos Komisija priėmė Gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ⁽¹⁾. Gairėse nustatytos sąlygos, kuriomis valstybės pagalba sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti gali būti skelbiama suderinama. Jos taikomos nuo 2014 m. rugpjūčio 1 d.;

šios gairės svarbios Europos ekonominei erdvei;

laikantis EEE susitarimo 1 straipsnyje nustatyto vientisumo tikslo, reikia užtikrinti, kad EEE valstybės pagalbos taisyklės būtų vienodai taikomos visoje Europos ekonominėje erdvėje;

pagal EEE susitarimo XV priedo skyriaus BENDROSIOS NUOSTATOS II punktą Institucija, pasikonsultavusi su Europos Komisija, turi priimti naujas gaires, atitinkančias Europos Komisijos priimtas gaires;

PASIKONSULTAVUSI su Europos Komisija,

PASIKONSULTAVUSI su ELPA valstybėmis 2014 m. rugpjūčio 1 d. šiam klausimui skirtu raštu,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Valstybės pagalbos materialinės taisyklės iš dalies pakeičiamos pateikiant naujas Gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti. Naujosios gairės pridedamos prie šio sprendimo ir yra neatskiriama jo dalis.

⁽¹⁾ OL C 249, 2014 7 31, p. 1.

2 straipsnis

Tekstas autentiškas tik anglų kalba.

Priimta Briuselyje 2014 m. rugsėjo 10 d.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Oda Helen SLETNES

Pirmininkė

Helga JÓNSDÓTTIR

Kolegijos narė

PRIEDAS

GAIRĖS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS SUNKUMŲ PATIRIANČIOMS NE FINANSŲ ĮMONĖMS SANUOTI IR RESTRUKTŪRIZUOTI

„III DALIS

HORIZONTALIOSIOS TAISYKLĖS

Gairės dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ⁽¹⁾

Turinys

1.	ĮVADAS	38
2.	GAIRIŲ TAIKYMO SRITIS	41
2.1.	Taikymas sektoriams	41
2.2.	Materialinė taikymo sritis. Terminų „sunkumų patirianti įmonė“ reikšmė	41
2.3.	Sanavimo pagalba, restruktūrizavimo pagalba ir laikina restruktūrizavimo parama	42
2.4.	Pagalba restruktūrizavimo socialinėms išlaidoms padengti	42
3.	SUDERINAMUMAS SU EEE SUSITARIMO VEIKIMU	43
3.1.	Indėlis siekiant bendros svarbos tikslo	44
3.1.1.	Socialinių sunkumų arba rinkos nepakankamumo įrodymas	44
3.1.2.	Restruktūrizavimo planas ir ilgalaikio gyvybingumo atkūrimas	45
3.2.	Valstybės intervencijos poreikis	46
3.3.	Tinkamumas	46
3.3.1.	Sanavimo pagalba	46
3.3.2.	Restruktūrizavimo pagalba	47
3.4.	Skatinamasis poveikis	47
3.5.	Pagalbos proporcingumas ir (arba) iki minimumo sumažinta pagalba	47
3.5.1.	Sanavimo pagalba	47
3.5.2.	Restruktūrizavimo pagalba	47
3.6.	Neigiamas poveikis	49
3.6.1.	Principas „pirmą ir paskutinį kartą“	49
3.6.2.	Konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonės	50
3.6.3.	Ankstesnės neteisėtos pagalbos gavėjai	52
3.6.4.	Konkrečios sąlygos, nustatomos patvirtinant pagalbą	52
3.7.	Skaidrumas	52
4.	RESTRUKTŪRIZAVIMO PAGALBA REMIAMOSE VIETOVĖSE	53
5.	PAGALBA SUNKUMŲ PATIRIANČIEMS VESP TEIKĖJAMS	53

(¹) Šios gairės atitinka 2014 m. liepos 9 d. priimtas Europos Komisijos gaires dėl valstybės pagalbos sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 249, 2014 7 31, p. 1).

6.	PAGALBOS SCHEMOS, SUSIJUSIOS SU MAŽESNĖMIS PAGALBOS SUMOMIS IR MAŽESNIAIS GAVĖJAIS	54
6.1.	Bendrosios sąlygos	54
6.2.	Bendros svarbos tikslas	55
6.3.	Tinkamumas	55
6.4.	Pagalbos proporcingumas ir (arba) iki minimumo sumažinta pagalba	55
6.5.	Neigiamas poveikis	56
6.6.	Laikina restruktūrizavimo parama	56
6.7.	Trukmė ir vertinimas	57
7.	PROCEDŪROS	57
7.1.	Sanavimo pagalbos pagreitinama procedūra	57
7.2.	Su restruktūrizavimo planais susijusios procedūros	58
7.2.1.	Restruktūrizavimo plano įgyvendinimas	58
7.2.2.	Restruktūrizavimo plano pakeitimas	58
7.2.3.	Būtinybė pranešti Institucijai apie gavėjui restruktūrizavimo laikotarpiu suteiktą pagalbą	58
8.	ATASKAITŲ TEIKIMAS IR STEBĖSENA	59
9.	TINKAMOS PRIEMONĖS PAGAL 3 PROTOKOLO I DALIES 1 STRAIPSNIO 1 DALĮ	59
10.	TAIKYMO DATA IR TRUKMĖ	59

1. Įvadas

- (1) Šiose gairėse ELPA priežiūros institucija (toliau – Institucija) nustato sąlygas, kuriomis valstybės pagalba sunkumų patiriančioms ne finansų įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti gali būti laikoma suderinama su Europos ekonominės erdvės susitarimo (toliau – EEE susitarimas) veikimu, remiantis EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktu.
- (2) Pirmąsias Gaires dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti ⁽¹⁾ Institucija priėmė 1994 m. 1999 m. buvo priimta pakeista gairių redakcija ⁽²⁾. 2004 m. Institucija priėmė naujas gaires ⁽³⁾, kurių galiojimas iš pradžių buvo pratęstas iki 2012 m. lapkričio 30 d. ⁽⁴⁾, o vėliau – iki tol, kol jos bus pakeistos naujomis taisyklėmis ⁽⁵⁾.
- (3) 2012 m. gegužės 8 d. Komunikate dėl ES valstybės pagalbos modernizavimo ⁽⁶⁾ Europos Komisija (toliau – Komisija) paskelbė tris valstybės pagalbos kontrolės modernizavimo tikslus:
 - a) skatinti tvarų, pažangų ir integracinį ekonomikos augimą konkurencingoje vidaus rinkoje;
 - b) Komisijai atliekant *ex ante* nagrinėjimą, daugiausia dėmesio skirti didžiausią poveikį vidaus rinkai darančioms byloms, kartu stiprinant bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis valstybės pagalbos teisės vykdymo srityje;
 - c) supaprastinti taisykles ir pagreitinti sprendimų priėmimą.

⁽¹⁾ Sprendimas Nr. 4/94/COL (OL L 231, 1994 9 3, p. 1, ir EEE priedas Nr. 32, 1994 9 3, p. 1). Šių gairių galiojimas iš pradžių pratęstas iki 1998 m. gruodžio 31 d., o vėliau – iki 1999 m. gruodžio 31 d.

⁽²⁾ Sprendimas Nr. 329/99/COL (OL L 274, 2000 10 26, p. 1, ir EEE priedas Nr. 48, 2000 10 26, p. 14).

⁽³⁾ Sprendimas Nr. 305/04/COL (OL L 107, 2005 4 28, p. 28, ir EEE priedas Nr. 21, 2005 4 28, p. 1).

⁽⁴⁾ Sprendimas Nr. 433/09/COL (OL L 48, 2010 2 25, p. 27, ir EEE priedas Nr. 9, 2010 2 25, p. 12).

⁽⁵⁾ Sprendimas Nr. 438/12/COL (OL L 190, 2013 7 11, p. 91, ir EEE priedas Nr. 40, 2013 7 11, p. 15).

⁽⁶⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES valstybės pagalbos modernizavimas“, COM(2012) 209 final.

- (4) Visų pirma komunikate raginama persvarstant įvairias gaires ir sistemas remtis bendru požiūriu: stiprinti vidaus rinką, skatinti veiksmingiau naudoti viešąsias lėšas, valstybės pagalba tinkamiau prisidedant prie bendros svarbos tikslų ir daugiau dėmesio skiriant skatinamajam poveikiui, pagalbos sumažinimui iki minimumo ir galimo neigiamo pagalbos poveikio konkurencijai ir prekybai išvengimui. Institucija taip pat laikosi šio požiūrio
- (5) Institucija persvarstė Gaires dėl sunkumų patiriančių įmonių sanavimo ir restruktūrizavimo, remdamasi savo patirtimi, sukaupta taikant galiojančias taisykles, ir atsižvelgdama į minėtą bendrą požiūrį. Persvarstant gaires taip pat atsižvelgta į Komisijos priimtą strategiją „Europa 2020“ ⁽¹⁾ ir į galimą neigiamą valstybės pagalbos poveikį: valstybės pagalba gali būti kliūtis skatinti produktyvumą ir augimą, išlaikyti vienodas įmonių galimybes ir kovoti su nacionaliniu protekcionizmu.
- (6) Sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba yra viena iš labiausiai konkurenciją iškraipiančių valstybės pagalbos rūšių. Nustatyta, kad sėkmingai augančių ekonomikos sektorių produktyvumas didėja ne dėl to, kad visos rinkoje veikiančios įmonės tampa produktyvesnės, bet dėl to, kad našesnės ir technologiškai pažangesnės įmonės auga mažiau našių ar pasenusiųjų produktų prekiaujančių įmonių sąskaita. Mažiau našioms įmonėms pasitraukus iš rinkos, jų našesni konkurentai gali augti, o jų turtas grąžinamas rinkai ir gali būti panaudojamas produktyviau. Sanavimo ir restruktūrizavimo pagalba trikdo šį procesą ir gali labai sulėtinti atitinkamų sektorių ekonomikos augimą.
- (7) Jeigu žlungančios įmonės padaliniai tebėra iš esmės gyvybingi, įmonę galima restruktūrizuoti: nutraukti tam tikrą struktūriškai nuostolingą veiklą, o likusią veiklą reorganizuoti taip, kad būtų užtikrinta pagrįsta ilgalaikio gyvybingumo perspektyva. Toks restruktūrizavimas paprastai turėtų būti įmanomas be valstybės pagalbos ir vykdomas sudarant susitarimus su kreditoriais arba skelbiant nemokumo ar reorganizacijos procedūras. Šiuolaikinės nemokumo teisės uždaviniai turėtų būti: padėti stiprioms bendrovėms išlikti, išsaugoti darbo vietas ir suteikti tiekėjams galimybes išsaugoti savo klientus, taip pat sudaryti sąlygas savininkams išlaikyti gyvybingų bendrovių vertę ⁽²⁾. Paskelbus nemokumo procedūrą, gyvybinga įmonė taip pat gali sugrįžti į rinką: trečiosios šalys gali įsigyti veiklą tęsti besitikinčią įmonę ar jos atskirus gamybos objektus.
- (8) Taigi, valstybės pagalba įmonėms turėtų būti teikiama tik tada, kai jos išnaudoja visas rinkos galimybes ir kai tokia pagalba yra būtina aiškiai nustatytam bendros svarbos tikslui pasiekti. Gauti pagalbą pagal šias gaires įmonėms turėtų būti galima tik kartą per 10 metų (principas „pirmą ir paskutinį kartą“).
- (9) Kita susirūpinimą kelianti problema – dėl valstybės pagalbos kylanti neatsakingo elgesio rizika. Manydamos, kad susidūrusios su sunkumais bus sanuojamos, įmonės gali imtis per daug rizikingų ir netvarių verslo strategijų. Be to, dėl sanavimo ir restruktūrizavimo perspektyvų gali dirbtinai sumažėti atitinkamos įmonės kapitalo kaina ir ji gali įgyti nepagrįstą konkurencinį pranašumą rinkoje.
- (10) Valstybės pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti taip pat gali pakenkti vidaus rinkai, nes kitoms susitariančiosioms šalims gali būti perkeliama nesąžininga struktūrinių pokyčių ir susijusių socialinių bei ekonominių problemų našta. Tokios pasekmės yra nepageidaujamos ir gali paskatinti susitariančiąsias šalis švaistyti lėšas subsidijų varžyboms. Teikiant tokią pagalbą, taip pat gali atsirasti kliūčių patekti į rinką ir prieštaraujant vidaus rinkos tikslams silpninamos tarpvalstybinės veiklos paskatos.
- (11) Todėl svarbu užtikrinti, kad pagalbą būtų galima teikti tik tokiomis sąlygomis, kuriomis sušvelninamas galimas žalingas poveikis ir skatinamas veiksmingas viešųjų lėšų naudojimas. Iš patirties matyti, kad veiksmingai sušvelninti galimą žalingą restruktūrizavimo pagalbos poveikį galima taikant gyvybingumo atkūrimo, nuosavo įnašo reikalavimus, taip pat konkurencijos iškraipymų ribojimo priemones. Tie reikalavimai ir priemonės, pakeisti siekiant atsižvelgti į naujausią Institucijos patirtį, bus toliau taikomi pagal šias gaires. Terminas „naštos

⁽¹⁾ Komisijos komunikatas „2020 m. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“, COM(2010) 2020 galutinis.

⁽²⁾ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Naujas europinis požiūris į verslo žlugimą ir bankrotą“, COM(2012) 742 final. Taip pat žr. 2014 m. kovo 12 d. Komisijos rekomendaciją dėl naujo požiūrio į verslo žlugimą ir nemokumą, C(2014) 1500 Jinai, visų pirma jos 12 konstatuojamąją dalį.

pasidalijimas“ įvestas, be kita ko, siekiant tinkamiau spręsti neatsakingo elgesio problemą. Galimas žalingas sanavimo pagalbos ir laikinos restruktūrizavimo paramos poveikis sušvelninamas taikant pagalbos trukmės ir formos apribojimus.

- (12) Kai pagalba teikiama kaip riboto dydžio ir ribotos trukmės parama likvidumui padidinti, galimas žalingas tokios pagalbos poveikis yra gerokai sumažinamas ir ją galima patvirtinti taikant ne tokias griežtas sąlygas. Nors tokia pagalba iš principo galėtų būti teikiama visam restruktūrizavimo procesui paremti, taip retai nutinka, nes sanavimo pagalbos laikotarpis apribotas iki šešių mėnesių; todėl sanavimo pagalba paprastai teikiama po restruktūrizavimo pagalbos.
- (13) Siekiant skatinti naudoti mažiau konkurenciją iškraipancias pagalbos formas, šiose gairėse vartojamas naujas terminas „laikina restruktūrizavimo parama“. Kaip ir sanavimo pagalba, laikina restruktūrizavimo parama gali būti tik riboto dydžio ir ribotos trukmės parama likvidumui padidinti. Tačiau tam, kad laikina restruktūrizavimo parama būtų galima remti visą restruktūrizavimo procesą, jos ilgiausia trukmė apribota iki 18 mėnesių. Laikina restruktūrizavimo parama gali būti teikiama tik MVĮ⁽¹⁾ ir mažesnėms valstybės įmonėms⁽²⁾, nes MVĮ sunkiau pasinaudoti likvidumo priemonėmis nei didelėms įmonėms.
- (14) Jeigu pagalbai sunkumų patiriantiems visuotinės ekonominės svarbos paslaugų (VESP) teikėjams taikomos šios gairės, vertinimas turėtų būti atliekamas laikantis standartinių šių gairių principų. Tačiau siekiant atsižvelgti į konkrečių VESP pobūdį, visų pirma į poreikį užtikrinti nenutrūkstamą paslaugų teikimą pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalį, prireikus šių principų taikymas konkrečiu atveju turėtų būti patikslintas.
- (15) Dėl dabartinių didelių perteklinių pajėgumų Europoje ir pasaulyje valstybės pagalba sunkumų patiriančioms plieno sektoriaus įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti yra nepagrįsta. Todėl plieno sektoriui šios gairės neturėtų būti taikomos.
- (16) Europos Sąjungoje Tarybos sprendimu 2010/787/ES⁽³⁾ nustatytos sąlygos, kuriomis veiklos, socialinė ir aplinkos apsaugos pagalba iki 2027 m. gali būti teikiama nekonkurencingai anglių gavybai⁽⁴⁾. Galiojančios taisyklės priimtos nustojus galioti ankstesnėms 2002–2010 m.⁽⁵⁾ ir 1993–2002 m.⁽⁶⁾ taikytoms šio sektoriaus specialioms taisyklėms, kuriomis sudarytos palankesnės sąlygos restruktūrizuoti anglių sektoriuje veikiančias nekonkurencingas įmones. Dėl šios priežasties, taip pat dėl nuolatinio poreikio remti anglių gavybos struktūrinius pokyčius Sąjungoje, galiojančios taisyklės yra griežtesnės nei ankstesnės: jomis reikalaujama visam laikui nutraukti anglių gavybą, parduoti remiamą anglių gavybos veiklą ir galutinai uždaryti nekonkurencingus gavybos padalinius iki 2018 m. gruodžio 31 d. Taikydamos tas taisykles, kelios Europos Sąjungos valstybės narės priėmė ir įgyvendina planus galutinai uždaryti šio sektoriaus įmonių valdomas sunkumų patiriančias anglių kasyklas⁽⁷⁾. Institucija pažymi, kad Sprendimas 2010/787/ES netaikomas EEE/ELPA valstybėms. Atsižvelgdama į anglių sektoriaus ypatumus, Institucija nusprendė neįtraukti šio sektoriaus į šių gairių taikymo sritį.
- (17) Institucijos patirtis, įgyta vertinant finansų įstaigų sanavimą ir restruktūrizavimą per finansų ir ekonomikos krizę, parodė, kad atsižvelgiant į konkrečias finansų įstaigų ir finansų rinkų charakteristikas tokiais atvejais naudinga taikyti konkrečias finansų sektoriui taikomas taisykles. Todėl įmonėms, kurioms taikomos finansų sektoriui skirtos specialios taisyklės, šios gairės netaikomos.

⁽¹⁾ Šiose gairėse terminas MVĮ, „mažoji įmonė“ ir „vidutinė įmonė“, vartojamas tokia pačia reikšme, kaip apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo (OL L 124, 2003 5 20, p. 36). Į Institucijos gaires dėl pagalbos labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), priimtas Sprendimu Nr. 94/06/COL (OL L 36, 2009 2 5, p. 62), įtraukta Komisijos rekomendacijoje nustatyta apibrėžtis. Didelė įmonė – tai įmonė, kuri nėra MVĮ.

⁽²⁾ Taikant šias gaires, kad nebūtų diskriminuojamos valstybinės ir privačiosios nuosavybės įmonės, mažesnės valstybinės įmonės – tai ūkio subjektai, turintys nepriklausomą sprendimų priėmimo galią, kurie būtų laikomi mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis pagal Rekomendaciją 2003/361/EB, tačiau 25 % arba daugiau jų kapitalo arba balsavimo teisių tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja, kartu ar atskirai, viena ar kelios viešosios įstaigos.

⁽³⁾ 2010 m. gruodžio 10 d. Tarybos sprendimas 2010/787/ES dėl valstybės pagalbos nekonkurencingų anglių kasyklų uždarymui palengvinti (OL L 336, 2010 12 21, p. 24).

⁽⁴⁾ OL L 336, 2010 12 21, p. 24.

⁽⁵⁾ 2002 m. liepos 23 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1407/2002 dėl valstybės paramos anglies pramonei (OL L 205, 2002 8 2, p. 1).

⁽⁶⁾ 1993 m. gruodžio 28 d. Komisijos sprendimas Nr. 3632/93/EAPB, kuriuo nustatomos Bendrijos valstybės pagalbos anglių pramonei taisyklės (OL L 329, 1993 12 30, p. 12).

⁽⁷⁾ Žr. Komisijos sprendimus bylose N 175/10 – Slovėnija, SA 33013 – Lenkija, N 708/07 – Vokietija, SA 33033 – Rumunija ir SA 33861 – Vengrija.

2. Gairių taikymo sritis

2.1. Taikymas sektoriams

- (18) Institucija taikys šias gaires pagalbai visoms sunkumų patiriančioms įmonėms, išskyrus įmones, veikiančias anglių sektoriuje ⁽¹⁾ arba plieno sektoriuje ⁽²⁾, ir įmones, kurioms taikomos finansų įstaigoms ⁽³⁾ skirtos specialios taisyklės, teikti ir jomis nedaromas poveikis jokioms specialioms taisyklėms, susijusioms su sunkumų patiriančiomis įmonėmis konkrečiame sektoriuje ⁽⁴⁾.

2.2. Materialinė taikymo sritis. Terminas „sunkumų patirianti įmonė“ reikšmė

- (19) Susitariančioji šalis, siūlanti teikti pagalbą įmonei pagal šias gaires, turi remdamasi objektyviomis priežastimis įrodyti, kad atitinkama įmonė patiria sunkumų, kaip apibrėžta šiame skirsnyje, laikydamosi sanavimo pagalbos ir laikinos restruktūrizavimo paramos specialių nuostatų pagal 29 punktą.
- (20) Pagal šias gaires įmonė laikoma sunkumų patiriančia įmone tada, kai be valstybės intervencijos ji beveik neabejotinai bus priversta pasitraukti iš verslo trumpuoju arba vidutiniu laikotarpiu. Todėl įmonė laikoma sunkumų patiriančia įmone, jei yra bent viena iš šių aplinkybių:
- a) ribotos turtinės atsakomybės bendrovės ⁽⁵⁾ atveju – tada, kai dėl sukauptų nuostolių prarasta daugiau kaip pusė jos pasirašytojo akcinio kapitalo ⁽⁶⁾. Taip yra tada, kai sukauptus nuostolius atėmus iš rezervų (ir visų kitų elementų, kurie paprastai laikomi bendrovės nuosavų lėšų dalimi) gaunama neigiama bendra suma, viršijanti pusę pasirašytojo akcinio kapitalo;
 - b) bendrovės, kurios nors keli nariai yra saistomi neribotos turtinės atsakomybės už bendrovės skolą ⁽⁷⁾, atveju – tada, kai dėl sukauptų nuostolių prarasta daugiau kaip pusė bendrovės ataskaitose nurodyto kapitalo;
 - c) jeigu įmonei taikoma kolektyvinė nemokumo procedūra arba ji atitinka nacionalinės teisės kriterijus, kad jos kreditorių prašymu jai būtų pradėta kolektyvinė nemokumo procedūra;
 - d) įmonės, kuri nėra MVĮ, atveju – tada, kai pastaruosius dvejus metus:
 - i) įmonės balansinis skolos ir nuosavo kapitalo santykis viršijo 7,5 ir
 - ii) įmonės EBITDA palūkanų padengimo santykis buvo mažesnis nei 1,0.
- (21) Įsteigta nauja įmonė negali gauti pagalbos pagal šias gaires, net jei jos pirminė finansinė padėtis yra nestabili. Taip yra tais atvejais kai, pavyzdžiui, likvidavus ankstesnę įmonę, jos vietoje sukuriamą naują įmonę, arba, kai nauja įmonė tik perima ankstesnės įmonės turtą. Apskritai, įmonė laikoma įsteigta nauja įmone trejus pirmuosius veiklos metus konkrečioje veiklos srityje. Tik šiam laikotarpiui pasibaigus, ji gali gauti pagalbą pagal šias gaires, jeigu:
- a) ji yra laikoma sunkumų patiriančia įmone, kaip apibrėžta šiose gairėse, ir
 - b) ji nėra didesnės verslo grupės dalis ⁽⁸⁾, išskyrus 22 punkte nustatytais sąlygomis.

⁽¹⁾ Kaip apibrėžta Sprendime 2010/787/ES.

⁽²⁾ Kaip apibrėžta 2014–2020 m. regioninės pagalbos gairių II priede, Sprendimas Nr. 407/13/COL (OL L 166, 2014 6 5, p. 44, ir EEE priedas Nr. 33, 2014 6 5, p. 1).

⁽³⁾ Gairės dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo nuo 2013 m. gruodžio 1 d. bankams skirtoms priemonėms finansų krizės sąlygomis paremti (2013 m. Bankų gairės), Sprendimas Nr. 464/13/COL (OL L 264, 2014 9 4, p. 6).

⁽⁴⁾ Tokio pobūdžio specialios taisyklės egzistuoja ir krovinių geležinkelio transporto sektoriuje – žr. Gaires dėl valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms, Sprendimas Nr. 788/08/COL (OL L 105, 2011 4 21, p. 32, ir EEE priedas Nr. 23, 2011 4 21, p. 1).

⁽⁵⁾ Tai visų pirma bendrovių rūšys, minimos 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19), I priede.

⁽⁶⁾ Prireikus akcinis kapitalas apima akcijų priedus.

⁽⁷⁾ Tai visų pirma bendrovių rūšys, minimos Direktyvos 2013/34/ES II priede.

⁽⁸⁾ Siekiant nustatyti, ar bendrovė yra nepriklausoma, ar yra grupės dalis, bus atsižvelgiama į Rekomendacijos 2003/361/EB I priede nustatytus kriterijus.

- (22) Didesnei verslo grupei priklausančiai arba jos perimtai bendrovei pagalba pagal šias gaires paprastai negali būti teikiama, išskyrus atvejus, kai galima įrodyti, kad bendrovės sunkumai yra vidiniai ir jie nėra sutartinio sąnaudų paskirstymo grupėje rezultatas ir kad sunkumai yra per dideli, kad grupė juos įveiktų pati. Jei sunkumų patirianti bendrovė įsteigia patrunuojamąją įmonę, ta patrunuojamoji įmonė kartu su ją kontroliuojančia sunkumų patiriančia bendrove laikomos grupė ir gali gauti pagalbą šiame punkte nustatytais sąlygomis.
- (23) Kadangi kyla grėsmė sunkumų patiriančios įmonės egzistavimui, ji negali būti laikoma tinkama priemone kitiems viešosios politikos tikslams siekti, kol neužtikrinamas jos gyvybingumas. Taigi, Institucijos nuomone, pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms gali padėti plėtoti ekonominę veiklą, nedarydama bendram interesui prieštaraujančio neigiamo poveikio prekybai, tik jeigu laikomasi šiose gairėse nustatytų sąlygų, net jei tokia pagalba teikiama pagal jau patvirtintą schemą.
- (24) Todėl keletas valstybės pagalbos ir kitų sričių reglamentų ir komunikatų draudžia teikti pagalbą sunkumų patiriančioms įmonėms. Taikant tokius reglamentus ir komunikatus ir jei juose nenurodyta kitaip:
- a) sunkumų patiriančios įmonės – sunkumų patiriančios įmonės, kaip apibrėžta šių gairių 20 punkte, ir
- b) MVL, kuri egzistuoja mažiau nei trejus metus, nebus laikoma sunkumų patiriančia įmone, išskyrus atvejus, kai ji įvykdo 20 punkto c papunktyje nustatytą sąlygą.

2.3. Sanavimo pagalba, restruktūrizavimo pagalba ir laikina restruktūrizavimo parama

- (25) Šiose gairėse nagrinėjama trijų rūšių pagalba: sanavimo pagalba, restruktūrizavimo pagalba ir laikina restruktūrizavimo parama.
- (26) Sanavimo pagalba pagal pobūdį yra skubi ir laikina pagalba. Jos pirminis tikslas yra išlaikyti sunkumų patiriančią įmonę gyvybingą trumpą laikotarpį, reikalingą restruktūrizavimo arba likvidavimo planui parengti. Apskritai, sanavimo pagalba – tai laikina parama įmonei, kurios finansinė padėtis smarkiai blogėja ir kuriai gresia staigi likvidumo krizė arba techninis nemokumas. Laikina parama turėtų padėti laimėti daugiau laiko išnagrinėti aplinkybes, dėl kurių iškilo sunkumų, ir parengti tinkamą planą tiems sunkumams įveikti.
- (27) Restruktūrizavimo pagalba dažnai yra ilgesnio laikotarpio pagalba ir turi atkurti ilgalaikį gavėjo gyvybingumą pagal įvykdomą, nuoseklų ir visapusišką restruktūrizavimo planą, taip pat sudaryti sąlygas tinkamam nuosavam įnašui ir naštos pasidalijimui ir sumažinti galimus konkurencijos iškraipymus.
- (28) Laikina restruktūrizavimo parama – parama likvidumui padidinti, kuria siekiama gavėjui sudaryti būtinas sąlygas, kad jis galėtų parengti ir įgyvendinti tinkamus gyvybingumo atkūrimo veiksmus, ir taip remti įmonės restruktūrizavimą. Laikina restruktūrizavimo parama gali būti teikiama tik MVL ir mažesnėms valstybės įmonėms.
- (29) Nukrypstant nuo 19 punkto, sanavimo pagalba ir, MVL ir mažesnių valstybės įmonių atveju, laikina restruktūrizavimo parama taip pat gali būti teikiama įmonėms, kurios nepatiria sunkumų, kaip apibrėžta 20 punkte, tačiau dėl išskirtinių ir nenumatytų aplinkybių turi neatidėliotinų likvidumo poreikių.

2.4. Pagalba restruktūrizavimo socialinėms išlaidoms padengti

- (30) Vykdamt restruktūrizavimą, paveikta veikla apribojama arba nutraukiama. Toks išlaidų mažinimas dažnai būtinas siekiant racionalizavimo ir veiksmingumo ir yra nesusijęs su pajėgumų mažinimu, kurio gali būti reikalaujama pagalbos gavimo sąlygose. Kokia bebūtų priežastis, dėl tokių priemonių paprastai tenka mažinti gavėjo darbuotojų skaičių.

- (31) Susitariančiųjų šalių darbo teisėje gali būti nustatyta bendra socialinės apsaugos sistema, pagal kurią tam tikros išmokos išmokamos tiesiogiai atleistiems darbuotojams. Tokios sistemos nelaikomos valstybės pagalba, kuriai taikoma EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis.
- (32) Be tokių socialinės apsaugos išmokų darbuotojams, bendros socialinės paramos sistemos dažnai įpareigoja Vyriausybę padengti įmonės atleistiems darbuotojams skirtų išmokų išlaidas, kurios viršija įstatymu ar sutartimi nustatytas įmonės įpareigojimus. Jei tokios sistemos taikomos visiems iš anksto nustatytas ir automatiškai taikomas sąlygas tenkinantiems darbuotojams, nesvarbu kokiam sektoriuje bedirbtų, jos nelaikomos EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžta pagalba restruktūrizavimą vykdančioms įmonėms. Kita vertus, jei tokios sistemos yra naudojamos konkrečių pramonės šakų restruktūrizavimui remti, jos gali būti laikomos pagalba dėl atrankaus tokių sistemų taikymo ⁽¹⁾.
- (33) Įmonės įsipareigojimai pagal darbo teisės aktus arba kolektyvines sutartis su profesinėmis sąjungomis skirti tam tikras išmokas atleistiems darbuotojams, kaip antai išeitines išmokas, arba imtis priemonių jų įsidarbinimo galimybėms gerinti yra dalis įprastų verslo išlaidų, kurias įmonė turi padengti savo lėšomis. Todėl bet koks valstybės indėlis padengiant tas išlaidas turi būti laikomas pagalba. Tai galioja visais atvejais, nepaisant to, ar sumos išmokėtos tiesiogiai įmonei, ar darbuotojams jas paskirstė Vyriausybės agentūros.
- (34) Institucija neturi jokių *a priori* prieštaravimų dėl tokios pagalbos, jei ji suteikiama sunkumų patiriančiai įmonei, nes, palengvindama struktūrinius pokyčius ir sumažindama sunkumus, ji teikia atitinkamos įmonės interesus viršijančią ekonominę naudą.
- (35) Be tiesioginės finansinės paramos, tokia pagalba paprastai teikiama įgyvendinant konkrečią restruktūrizavimo schemą, susijusią su mokymu, konsultacijomis ir praktine pagalba ieškant kito darbo, pagalba persikeliant į kitą vietą ir profesiniu mokymu bei pagalba naują verslą norintiems pradėti darbuotojams. Atsižvelgdama į tai, kad tokios priemonės, kuriomis gerinamos atleistų darbuotojų įsidarbinimo galimybės, padeda siekti tikslo mažinti socialinius sunkumus, Institucija paprastai palankiai vertina tokią pagalbą, kai ji teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms.

3. Suderinamumas su EEE susitarimo veikimu

- (36) Aplinkybės, kuriomis valstybės pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms gali būti patvirtinta kaip suderinama su EEE susitarimo veikimu, yra nustatytos EEE susitarimo 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Pagal 61 straipsnio 3 dalies c punktą Institucija gali leisti teikti pagalbą, skirtą „tam tikros ekonominės veiklos rūšių (...) plėtrai skatinti, jei ji netrikdo prekybos sąlygų taip, kad prieštarautų bendram interesui“. Tai ypač taikoma tokiems atvejais, kai pagalba yra būtina dėl rinkos nepakankamumo atsiradusiems skirtumams pašalinti arba ekonominei ir socialinei sanglaudai užtikrinti.
- (37) Apie didelėms įmonėms skirtas pagalbos priemones Institucijai turi būti pranešama atskirai. Tam tikromis sąlygomis Institucija gali patvirtinti schemas, pagal kurias teikiamos mažesnės pagalbos sumos MVĮ ir mažesnėms valstybės įmonėms, – tos sąlygos nustatytos 6 skyriuje ⁽²⁾.
- (38) Vertindama, ar pagalba, apie kurią pranešta, gali būti skelbiama suderinama su EEE susitarimo veikimu, Institucija svarstys, ar tenkinami visi šie kriterijai:
- a) indėlis siekiant aiškiai nustatyto bendros svarbos tikslo: valstybės pagalbos priemone turi būti siekiama bendros svarbos tikslo pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalį (3.1 skirsnis);
 - b) valstybės intervencijos poreikis: valstybės pagalbos priemonė turi būti skiriama tuo atveju, kai pagalba galima iš esmės pagerinti padėtį taip, kaip to negali padaryti pati rinka, pavyzdžiui, panaikinant rinkos nepakankamumą arba išsprendžiant teisingumo ar sanglaudos problemą (3.2 skirsnis);

⁽¹⁾ Teisingumo Teismas 1996 m. rugsėjo 26 d. Sprendime *Prancūzija prieš Komisiją*, C-241/94, ES:C:1996:353 (Kimberly Clark Sopalin), patvirtino, kad Prancūzijos valdžios institucijų nuožiūra taikoma finansavimo sistema per Nacionalinį užimtumo fondą sudarė kai kurioms įmonėms palankesnes sąlygas, todėl ji gali būti laikoma pagalba pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalį. Teismo sprendime nebuvo svarstoma Komisijos išvada, kad ši pagalba yra suderinama su vidaus rinka.

⁽²⁾ Kad nekiltų abejonių, tai netrukdo susitariančiosioms šalims atskirai pranešti apie pagalbą MVĮ ir mažesnėms valstybės įmonėms. Tokiais atvejais pagalbą Institucija vertins pagal šiose gairėse nustatytus principus.

- c) pagalbos priemonės tinkamumas: pagalbos priemonė nebus laikoma suderinama, jei tą patį tikslą galima pasiekti kitomis, mažiau konkurenciją iškraipiančiomis priemonėmis (3.3 skirsnis);
 - d) skatinamasis poveikis: reikia įrodyti, kad be pagalbos gavėjas būtų restruktūrizuotas, parduotas arba likviduotas nepasiekiant bendros svarbos tikslo (3.4 skirsnis);
 - e) pagalbos proporcingumas (iki minimumo apribota pagalba): pagalba neturėtų viršyti minimumo, būtino bendros svarbos tikslui pasiekti (3.5 skirsnis);
 - f) nederamo neigiamo poveikio konkurencijai ir susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai vengimas: pagalbos neigiamas poveikis turi būti pakankamai ribotas, kad bendras priemonės poveikis būtų teigiamas (3.6 skirsnis);
 - g) pagalbos skaidrumas: susitariančiosios šalys, Institucija, ekonominės veiklos vykdytojai ir visuomenė turi turėti galimybę lengvai susipažinti su visais susijusiais aktais ir informacija apie skirtą pagalbą (3.7 skirsnis).
- (39) Jei priemonė neatitiks kurio nors iš minėtų kriterijų, ji nebus laikoma suderinama su EEE susitarimo veikimu.
- (40) Bendram tam tikrų kategorijų schemų poveikiui gali būti taikomas ir *ex post* vertinimo reikalavimas, kaip aprašyta šių gairių 118, 119 ir 120 punktuose.
- (41) Be to, jei pagalbos priemone arba su ja susijusiomis sąlygomis (įskaitant jos finansavimo metodą, jei jis sudaro neatskiriamą pagalbos priemonės dalį) neišvengiamai pažeidžiama EEE teisė, pagalba negali būti skelbiama suderinama su EEE susitarimo veikimu ⁽¹⁾.
- (42) Šiame skyriuje Institucija nustato sąlygas, kuriomis ji vertins kiekvieną 38 punkte nurodytą kriterijų.

3.1. Indėlis siekiant bendros svarbos tikslo

- (43) Kadangi pasitraukimas iš rinkos yra svarbus produktyvumo augimo veiksnys, pagalbai pagrįsti nepakanka tik užkirsti kelią įmonės pasitraukimui iš rinkos. Reikėtų pateikti aiškių įrodymų, kad pagalba siekiama bendros svarbos tikslo, t. y. užkirsti kelią socialiniams sunkumams arba panaikinti rinkos nepakankamumą (3.1.1 skirsnis), atkuriant įmonės ilgalaikį gyvybingumą (3.1.2 skirsnis).

3.1.1. Socialinių sunkumų arba rinkos nepakankamumo įrodymas

- (44) Susitariančiosios šalys privalo įrodyti, kad pasitraukus gavėjui veikiausiai kiltų didelių socialinių sunkumų arba atsirastų didelis rinkos nepakankamumas, visų pirma įrodyti, kad:
- a) nedarbo lygis atitinkamame (-uose) regione (-uose) (NUTS II lygiu) yra:
 - i) didesnis už EEE vidurkį, nuolatinis ir atitinkamame (-uose) regione (-uose) sunku kurti naujas darbo vietas arba
 - ii) didesnis už nacionalinį vidurkį, nuolatinis ir atitinkamame (-uose) regione (-uose) sunku kurti naujas darbo vietas;
 - b) yra rizika, kad bus sutrikdytas svarbios paslaugos, kurią sunku pakeisti, teikimas, jeigu konkurentams būtų sunku perimti tos paslaugos teikimą (pvz., nacionalinės infrastruktūros teikėjas);
 - c) įmonės, atliekančios svarbų sisteminį vaidmenį konkrečiame regione ar sektoriuje (pvz., svarbių žaliavų tiekėjas), pasitraukimas galėtų turėti neigiamų padarinių;

⁽¹⁾ Žr., pvz., Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-156/98, ES:C:2000:467, 78 punktą ir Sprendimo *Régie Networks prieš Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, ES:C:2008:764, 94–116 punktus.

- d) yra rizika, kad bus sutrikdytas nenutrūkstamas VESP teikimas;
- e) dėl kredito rinkos nepakankamumo arba neigiamų paskatų iš principo gyvybinga įmonė būtų priversta bankrutuoti;
- f) atitinkamai įmonei pasitraukus iš rinkos, būtų visam laikui prarastos svarbios techninės žinios arba praktinė patirtis; arba
- g) atsirastų panašių atitinkamos susitariančiosios šalies tinkamai pagrįstų didelių sunkumų atvejų.

3.1.2. Restruktūrizavimo planas ir ilgalaikio gyvybingumo atkūrimas

- (45) Tačiau restruktūrizavimo pagalba, kuriai taikomos šios gairės, negali apsiriboti finansine pagalba, skirta ankstesniems nuostoliams padengti, nepašalinant tų nuostolių priežasčių. Todėl restruktūrizavimo pagalbos atveju Institucija reikalaus, kad atitinkama susitariančioji šalis pateiktų įvykdomą, nuoseklų ir visapusišką restruktūrizavimo planą gavėjo ilgalaikiam gyvybingumui atkurti ⁽¹⁾. Restruktūrizavimas gali apimti vieną ar kelis iš šių elementų: gavėjo veiklos reorganizavimą ir racionalizavimą veiksmingesniu pagrindu, paprastai nutraukiant nuostolingos veiklą ir restruktūrizuojant tų rūšių veiklą, kuri vėl gali tapti konkurencinga, ir galbūt veiklos diversifikavimą imantis naujos ir gyvybingos veiklos. Tai paprastai apima finansinį restruktūrizavimą, kai nauji arba esami akcininkai suteikia kapitalo injekciją ir esami kreditoriai sumažina skolą.
- (46) Todėl pagalba turi būti teikiama su sąlyga, kad bus įgyvendintas restruktūrizavimo planas, kurį visais *ad hoc* pagalbos atvejais turi patvirtinti Institucija.
- (47) Vykdamas restruktūrizavimo planą, per pagrįstą laikotarpį turi būti atkurtas ilgalaikis gavėjo gyvybingumas, remiantis realiomis būsimų veiklos sąlygų prielaidomis, kuriomis būtų atmetama bet kokia papildomos į restruktūrizavimo planą neįtrauktos valstybės pagalbos galimybė. Restruktūrizavimo laikotarpis turėtų būti kuo trumpesnis. Restruktūrizavimo planas, kuriame turi būti nurodyti visi svarbūs duomenys, visų pirma šiame 3.1.2 skirsnyje nurodyta informacija, turi būti pateiktas Institucijai.
- (48) Restruktūrizavimo plane turi būti nurodytos gavėjų sunkumų priežastys bei gavėjo trūkumai ir išdėstyta, kaip siūlomomis restruktūrizavimo priemonėmis bus išspręstos pagrindinės gavėjo problemos.
- (49) Restruktūrizavimo plane turi būti pateikta informacija apie gavėjo verslo modelį ir nurodyta, kaip planas paskatins ilgalaikį gyvybingumą. Tai visų pirma turėtų būti informacija apie gavėjo organizacinę struktūrą, finansavimą, įmonės valdymą ir visus kitus reikšmingus aspektus. Restruktūrizavimo plane reikėtų įvertinti, ar gavėjas galėjo išvengti sunkumų, jei vadovybė būtų laiku ėmusi tinkamų veiksmų ir, jei taip, reikėtų įrodyti, kad imtasi tinkamų valdymo pokyčių. Jei sunkumų gavėjas patyrė dėl savo verslo modelio arba valdymo sistemos trūkumų, reikės imtis tinkamų pokyčių.
- (50) Numatomi planuojamo restruktūrizavimo rezultatai turėtų būti nurodyti pagrindiniame scenarijuje ir pesimistiniame (arba blogiausio atvejo) scenarijuje. Todėl restruktūrizavimo plane reikėtų atsižvelgti, be kita ko, į dabartinę pasiūlą ir paklausą atitinkamoje produkto rinkoje, jų ateities perspektyvas ir pagrindinius išlaidų veiksnius pramonės sektoriuje, remiantis pagrindinio ir nepalankaus scenarijaus prielaidomis, taip pat konkrečiais gavėjo privalumais ir trūkumais. Prielaidas reikėtų palyginti su tinkamais sektoriuje taikomais lyginamaisiais standartais ir prireikus patikslinti atsižvelgiant į konkrečios šalies ir konkretaus sektoriaus aplinkybes. Gavėjas turėtų pateikti rinkos tyrimą ir jautrumo analizę, kurioje turėtų būti nurodyti pagrindiniai gavėjo rezultatų parametrai ir pagrindiniai rizikos veiksniai.
- (51) Gavėjo gyvybingumas turėtų būti atkurtas daugiausia vidinėmis priemonėmis, kuriomis visų pirma nutraukiama veikla, kuri vidutiniu laikotarpiu tebebūtų struktūriškai nuostolinga. Gyvybingumo atkūrimas neturi priklausyti nuo optimistinių prielaidų dėl išorės veiksnių, kaip antai kainų svyravimo, ribotų išteklių paklausos ir pasiūlos; jis

⁽¹⁾ Orientacinis restruktūrizavimo plano pavyzdys pateikiamas II priede.

taip pat negali būti susietas su prielaida, kad gavėjo rezultatai viršys rinkos ar jo konkurentų rezultatus ir kad gavėjas imsis naujos veiklos, kurioje jis neturi patirties ir pasiekimų (nebent tai būtų tinkamai pagrįsta ir būtina dėl diversifikavimo ir gyvybingumo priežasčių).

- (52) Ilgalaikis gyvybingumas užtikrinamas tada, kai įmonė, padengusi visas išlaidas, įskaitant nuvertėjimą ir finansinius mokesčius, gali teikti tinkamą numatomą kapitalo grąžą. Restruktūrizuota įmonė turėtų būti pajėgi savarankiškai konkuruoti rinkoje.

3.2. Valstybės intervencijos poreikis

- (53) Susitariančiosios šalys, ketinančios teikti restruktūrizavimo pagalbą, turi pateikti palyginimą su patikimu alternatyviu scenarijumi tuo atveju, jei valstybės pagalba nebūtų teikiama, ir parodyti, kaip, to alternatyvaus scenarijaus atveju, 3.1.1 skirsnyje nurodytas (-i) atitinkamas (-i) tikslas (-ai) nebūtų pasiekti arba būtų pasiekti tik iš dalies. Tokie scenarijai gali apimti, pavyzdžiui, skolos reorganizavimą, turto pardavimą, privataus kapitalo padidinimą, pardavimą konkurentui arba likvidavimą, kurie kiekvienu atveju vykdomi pradedant nemokumo ar reorganizavimo procedūrą ar taikant kitas priemones.

3.3. Tinkamumas

- (54) Susitariančiosios šalys turėtų užtikrinti, kad pagalba būtų skiriama tokia forma, kuri leistų pasiekti tikslą darant kuo mažesnę iškraipomąją poveikį. Sunkumų patiriančių įmonių atveju tai galima pasiekti užtikrinant, kad pagalbos forma būtų tinkama gavėjo sunkumams pašalinti ir kad už pagalbą būtų tinkamai atlyginama. Šiame skirsnyje nustatomi reikalavimai, kurių privaloma laikytis siekiant įrodyti, kad pagalbos priemonė yra tinkama.

3.3.1. Sanavimo pagalba

- (55) Kad Institucija patvirtintų sanavimo pagalbą, ji turi atitikti šias sąlygas:

- a) ją turi sudaryti laikina likvidumo parama paskolų garantijų arba paskolų forma;
- b) finansinės paskolos išlaidos arba, paskolų garantijų atveju, visos garantuotos paskolos finansinės išlaidos, įskaitant paskolos palūkanų normą ir garantijos priemonę, turi atitikti 56 punktą;
- c) išskyrus atvejus, kai d punkte nurodyta kitaip, visos paskolos turi būti grąžintos ir visos garantijos turi baigtis ne daugiau kaip per šešis mėnesius nuo pirmos išmokos sumokėjimo gavėjui;
- d) ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo sanavimo pagalbos priemonės patvirtinimo arba, jei apie pagalbą nebuvo pranešta, ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo pirmos išmokos sumokėjimo gavėjui susitariančiosios šalys privalo Institucijai pateikti:
 - i) įrodymą, kad visa paskola buvo grąžinta ir (arba) garantijos galiojimas baigėsi; arba
 - ii) jeigu gavėjas yra laikomas sunkumų patiriančia įmone (o ne tik turi neatidėliotinų likvidumo poreikių 29 punkte numatytais aplinkybėmis), restruktūrizavimo planą, kaip nustatyta 3.1.2 skirsnyje; pateikus restruktūrizavimo planą, sanavimo pagalbos patvirtinimo laikotarpis bus automatiškai pratęstas, kol Institucija priims galutinį sprendimą dėl restruktūrizavimo plano, nebent Institucija nuspręstų, kad toks pratęsimas yra nepagrįstas ir jo trukmė ar taikymo sritis turėtų būti apribota; parengus ir pradėjus įgyvendinti restruktūrizavimo planą, kuriam prašoma pagalbos, visa tolesnė pagalba bus laikoma restruktūrizavimo pagalba; arba
 - iii) likvidavimo planą, kuriame pateikti tinkamai pagrįsti veiksmai siekiant likviduoti gavėją per pagrįstą laikotarpį be tolesnės pagalbos;

- e) sanavimo pagalba negali būti naudojama struktūrinėms priemonėms, kaip antai didelių įmonių ar turto įsigijimui, finansuoti, nebent jų reikia sanavimo laikotarpiu, kad gavėjas išliktų.
- (56) Atlygio, kurį gavėjas turi sumokėti už sanavimo pagalbą, dydis turėtų atitikti gavėjo kreditingumą, neatsižvelgiant į laikiną likvidumo sunkumų ir valstybės paramos poveikį, ir skatinti gavėją kuo greičiau grąžinti pagalbą. Todėl Institucija reikalaus, kad atlygis būtų ne mažesnis už Orientacinių normų gairėse ⁽¹⁾ nustatytą orientacinę normą silpnoms įmonėms, siūlančioms normalų turto įkeitimo lygį (šiuo metu 1 metų IBOR pridėjus 400 bazinių punktų) ⁽²⁾, ir būtų padidintas bent 50 bazinių punktų sanavimo pagalbai, kurios patvirtinimas pratęstas pagal 55 punkto d papunkčio ii įtrauką.
- (57) Jeigu įrodoma, kad 56 punkte nurodyta norma nėra tinkamas lyginamasis standartas, pvz., kai ji smarkiai skiriasi nuo neseniai gavėjo išleistų panašių priemonių rinkos kainos, Institucija gali atitinkamai patikslinti reikalaujamą atlygio dydį.

3.3.2. Restruktūrizavimo pagalba

- (58) Susitariančiosios šalys gali pasirinkti restruktūrizavimo pagalbos formą. Tačiau tą darydamos jos turėtų užtikrinti, kad pasirinkta priemonė yra tinkama problemai, kuriai ta priemonė skirta, spręsti. Visų pirma susitariančiosios šalys turėtų įvertinti, ar gavėjų problemos yra susijusios su likvidumu ar mokumu, ir pasirinkti tinkamas priemones nustatytoms problemoms spręsti. Pavyzdžiui, jeigu gavėjas turi mokumo problemų, gali būti tinkama didinti turtą vykdant rekapitalizavimą, o jeigu gavėjo problemos daugiausia susijusios su likvidumu, gali pakakti pagalbos paskolos ar paskolos garantijos forma.

3.4. Skatinamasis poveikis

- (59) Susitariančiosios šalys, ketinančios teikti restruktūrizavimo pagalbą, privalo įrodyti, kad be pagalbos gavėjas būtų restruktūrizuotas, parduotas arba likviduotas nepasiekiant 3.1.1 skirsnyje nustatyto bendros svarbos tikslo. Tai galima įrodyti pagal 53 punktą teikiamoje analizėje.

3.5. Pagalbos proporcingumas ir (arba) iki minimumo sumažinta pagalba

3.5.1. Sanavimo pagalba

- (60) Sanavimo pagalba negali viršyti sumos, būtinos gavėjo verslui išsaugoti šešis mėnesius. Nustatant tą sumą, atsižvelgiama į I priede nurodytos formulės rezultatą. Pagalba, viršijanti to skaičiavimo rezultatą, bus patvirtinta tik tuo atveju, jei ji bus deramai pagrįsta pateikiant likvidumo planą, kuriame nurodomi gavėjo likvidumo poreikiai per kitus šešis mėnesius.

3.5.2. Restruktūrizavimo pagalba

- (61) Restruktūrizavimo pagalbos suma ir intensyvumas negali viršyti visiško minimumo, būtino restruktūrizavimui įvykdyti, atsižvelgiant į gavėjo, jo akcininkų ar verslo grupės, kuriai jis priklauso, finansinius išteklius. Visų pirma, privaloma užtikrinti pakankamą nuosavo įnašo restruktūrizavimo išlaidoms padengti ir naštos pasidalijimo lygį, kaip išsamiau nurodyta šiame skirsnyje (3.5.2). Atliekant tokį įvertinimą bus atsižvelgiama į bet kokią ankščiau suteiktą sanavimo pagalbą.

⁽¹⁾ Normų taikymo taisyklės: orientacinės ir diskonto normos (toliau – Orientacinių normų gairės), Sprendimas Nr. 788/08/COL.

⁽²⁾ Kad nekiltų abejonų, pastaba dėl atlygio už sanavimo pagalbą, pridėta prie tame komunikate pateiktos paskolos maržų lentelės, nebus taikoma pagal šias gaires vertinamai pagalbai.

3.5.2.1. Nuosavas įnašas

- (62) Pagalbos gavėjas, jo akcininkai arba kreditoriai, arba verslo grupė, kuriai jis priklauso, arba nauji investuotojai turi iš nuosavų išteklių skirti reikšmingą įnašą ⁽¹⁾ restruktūrizavimo išlaidoms padengti. Tokio nuosavo įnašo poveikis gavėjo mokumui ar likvidumo pozicijai paprastai turėtų būti panašus į teikiamos pagalbos. Pavyzdžiui, jeigu dėl teiktinos pagalbos pagerėja gavėjo nuosavo kapitalo padėtis, nuosavas įnašas turėtų taip pat apimti nuosavo kapitalo didinimo priemones, kaip antai naujo nuosavo kapitalo gavimą iš senųjų akcininkų, esamos skolos nurašymą ir kapitalo vekselius arba esamos skolos konvertavimą į nuosavą kapitalą, arba naujo išorės nuosavo kapitalo gavimą rinkos sąlygomis. Institucija atsižvelgs, ar nuosavas įnašas turi panašų poveikį į teikiamos pagalbos, vertindama būtiną konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių apimtį pagal 90 punktą.
- (63) Įnašai turi būti tikri, t. y. faktiniai, neįtraukiant ateityje laukiamo pelno, pvz., grynųjų pinigų srautų, ir kuo didesni. Į valstybės arba viešosios bendrovės įnašą gali būti atsižvelgiama tik tuo atveju, jeigu jame nėra pagalbos. Taip gali būti, visų pirma, tais atvejais, kai įnašą skiria nuo pagalbą teikiančios institucijos nepriklausomas subjektas (kaip antai valstybinis bankas arba viešoji kontroliuojančioji bendrovė), kuris sprendimą investuoti priėmė remdamasis savo komerciniais interesais ⁽²⁾.
- (64) Nuosavas įnašas paprastai bus laikomas pakankamu, jeigu jo suma sudaro bent 50 % restruktūrizavimo išlaidų. Išskirtinėmis aplinkybėmis ir ypatingų sunkumų atveju (tai turi įrodyti susitariančioji šalis) Institucija gali sutikti su 50 % restruktūrizavimo išlaidų nesiekiančiu įnašu su sąlyga, kad to įnašo suma išliks reikšminga.

3.5.2.2. Naštos pasidalijimas

- (65) Jeigu valstybės pagalba teikiama tokia forma, dėl kurios pagerėja gavėjo nuosavo kapitalo padėtis, pavyzdžiui, jeigu valstybė skiria subsidijas, suteikia kapitalo injekcijas arba nurašo skolas, tokia valstybės pagalba gali apsaugoti akcininkus ir subordinuotuosius kreditorius nuo jų sprendimo investuoti į gavėją padarinių. Tai gali sukelti neatsakingo elgesio riziką ir susilpninti rinkos drausmę. Galiausiai, pagalba nuostoliams padengti turėtų būti teikiama tik tokiomis sąlygomis, kuriomis numatomas tinkamas naštos pasidalijimas su esamais investuotojais.
- (66) Tinkamas naštos pasidalijimas paprastai reikš, kad senieji akcininkai ir, jei reikia, subordinuotieji kreditoriai privalo visiškai padengti nuostolius. Subordinuotieji kreditoriai turėtų prisidėti prie nuostolių padengimo atitinkamų priemonių pagrindinę sumą arba konvertuodami į nuosavą kapitalą, arba ją nurašydami. Todėl valstybės intervencija turėtų vykti tik po to, kai nuostoliai yra visiškai apskaityti ir priskirti esamiems akcininkams ir subordinuotosios skolos turėtojams ⁽³⁾. Bet kuriuo atveju restruktūrizavimo laikotarpiu pinigų srautai iš gavėjo nuosavo kapitalo arba subordinuotosios skolos turėtojams turėtų būti neleidžiami, kiek tai teisiškai įmanoma, nebent tai neproporcingai paveiktų tuos, kurie suteikė naujo kapitalo.
- (67) Tinkamas naštos pasidalijimas taip pat reikš, kad valstybės pagalba, dėl kurios pagerėja gavėjo nuosavo kapitalo padėtis, turėtų būti teikiama tokiomis sąlygomis, pagal kurias valstybei suteikiama pagrįsta gavėjo vertės padidėjimo ateityje dalis, atsižvelgiant į valstybės suteikto nuosavo kapitalo sumą, palyginti su bendrovės nuosavu kapitalu, likusiu po nuostolių apskaitos.
- (68) Institucija gali leisti taikyti visiško 66 punkte nustatytų priemonių įgyvendinimo išimtis, jeigu to nepadarius tos priemonės sukeltų neproporcingus rezultatus. Taip gali atsitikti tokiais atvejais, kai pagalbos suma yra maža, palyginti su nuosavu įnašu, arba kai atitinkama susitariančioji šalis įrodo, kad subordinuotieji kreditoriai ekonomiškai gautų mažiau nei įprastos nemokumo procedūros atveju ir jeigu valstybės pagalba nebūtų teikiama.
- (69) Institucija sistemingai nereikalaus, kad pirmąsios skolos turėtojai skirtų įnašą gavėjo nuosavo kapitalo padėčiai atstatyti. Tačiau tokį įnašą ji gali laikyti pagrindu sumažinti būtiną konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių mastą pagal 90 punktą.

⁽¹⁾ Šiame įnaše negali būti jokios pagalbos. Taip nėra tada, kai, pvz., paskolai taikomos palūkanų subsidijos arba kai jai suteikiamos pagalbos elementų turinčios valstybės garantijos.

⁽²⁾ Žr. Komisijos sprendimą byloje SA.32698 *Air Åland*.

⁽³⁾ Todėl pagalbos teikimo metu reikės nustatyti įmonės balanso padėtį.

3.6. Neigiamas poveikis

3.6.1. Principas „pirmą ir paskutinį kartą“

- (70) Siekiant sumažinti neatsakingo elgesio riziką, paskatas pernelyg rizikuoti ir galimus konkurencijos iškreipimus, pagalba turėtų būti teikiama sunkumų patiriančioms įmonėms tik vienai restruktūrizavimo operacijai atlikti. Tai vadinama principu „pirmą ir paskutinį kartą“. Jeigu pagalbą pagal šias gaires anksčiau gavusiai įmonei vėl prireikia tokios pagalbos, tai reiškia, kad įmonės sunkumai kartojasi arba kad jie nebuvo tinkamai pašalinti ankstesne pagalba. Kartotinės valstybės intervencijos gali sukelti neatsakingo elgesio rizikos problemų ir bendram interesui prieštaraujančių konkurencijos iškreipimų.
- (71) Susitariančioji šalis, pranešdama Institucijai apie planuojamą sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbą, privalo nurodyti, ar atitinkama įmonė yra anksčiau gavusi sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą, įskaitant bet kokią tokią pagalbą, suteiktą iki šių gairių įsigaliojimo dienos, ir pagalbą, apie kurią nepranešta ⁽¹⁾. Jeigu įmonė yra gavusi tokią pagalbą anksčiau ir jeigu nuo pagalbos suteikimo, restruktūrizavimo laikotarpio pabaigos arba restruktūrizavimo plano įgyvendinimo sustabdymo (priklausomai nuo to, kas įvyko vėliau) praėjo mažiau nei 10 metų, Institucija neleis vėl teikti pagalbos pagal šias gaires.
- (72) Šios taisyklės išimtys gali būti taikomos šiais atvejais:
- a) kai restruktūrizavimo pagalba teikiama po sanavimo pagalbos, kaip vienos restruktūrizavimo operacijos dalis;
 - b) kai sanavimo pagalba arba laikina restruktūrizavimo parama buvo suteikta pagal šias gaires ir po tos pagalbos nebuvo suteikta restruktūrizavimo pagalba, jeigu:
 - i) buvo galima pagrįstai manyti, kad gavėjas ilguoju laikotarpiu po pagalbos pagal šias gaires suteikimo taps gyvybingas ir
 - ii) naujos sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos prireikia praėjus bent penkeriems metams dėl nuo gavėjo nepriklausančių nenumatytų aplinkybių ⁽²⁾;
 - c) atsirado išskirtinių ir nenumatytų nuo gavėjo nepriklausančių aplinkybių.
- (73) Principas „pirmą ir paskutinį kartą“ bus taikomas neatsižvelgiant į gavėjo nuosavybės pokyčius po pagalbos suteikimo ir į teismines ar administracines procedūras, dėl kurių pagerėtų gavėjo balansas, sumažėtų išipareigojimai ar būtų nurašytos ankstesnės skolos, jeigu veiklą tęsia ta pati įmonė.
- (74) Jei sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą gavo verslo grupė, Institucija paprastai neleis vėl teikti sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos nei tai grupei, nei jai priklausantiems subjektams, jeigu nuo pagalbos suteikimo, restruktūrizavimo laikotarpio pabaigos arba restruktūrizavimo plano įgyvendinimo sustabdymo, priklausomai nuo to, kas įvyko vėliau, nėra praėję 10 metų. Jeigu verslo grupei priklausantis subjektas gavo sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą, visa grupė bei kiti jai priklausantys subjektai, išskyrus ankstesnį pagalbos gavėją, gali gauti sanavimo ar restruktūrizavimo pagalbą (jei laikomasi kitų šių gairių nuostatų). Susitariančiosios šalys privalo įrodyti, kad jokia grupės ar kitų grupės subjektų gauta pagalba nebus perduota ankstesniam pagalbos gavėjui.
- (75) Jei įmonė perima kitos įmonės turtą, visų pirma jei perimtai įmonei buvo taikoma viena iš 73 punkte nurodytų procedūrų arba kolektyvinė nemokumo procedūra, pradėta pagal nacionalinę teisę, ir jei ji yra gavusi sanavimo ar

⁽¹⁾ Institucija, vertindama pagalbą, apie kurią nebuvo pranešta, vertins, ar ji galėjo būti paskelbta suderinama su EEE susitarimo veikimu kaip kitokia nei sanavimo ar restruktūrizavimo pagalba.

⁽²⁾ Nenumatyta aplinkybė – aplinkybė, kurios niekaip negalėjo numatyti gavėjo vadovybė restruktūrizavimo plano rengimo metu ir kuri nėra susijusi su gavėjo vadovybės aplaidumu ar klaidomis arba su grupės, kuriai jis priklauso, sprendimais.

restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą, pirkėjui netaikomas principas „pirmą ir paskutinį kartą“ su sąlyga, kad senosios įmonės ir pirkėjo nesieja ekonominis tęstinumas ⁽¹⁾.

3.6.2. Konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės

- (76) Kai teikiama restruktūrizavimo pagalba, būtina imtis konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių, kad neigiamas poveikis prekybos sąlygoms būtų kuo labiau sumažintas ir teigiamas poveikis nusvertų neigiamą poveikį. Institucija tokių priemonių formos ir taikymo srities tinkamumą vertins pagal šį skirsnį (3.6.2).

3.6.2.1. Konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių pobūdis ir forma

- (77) Nepažeidžiant 84 punkto, konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės paprastai bus struktūrinės priemonės. Siekdama pašalinti konkurencijos iškreipimus konkrečiais atvejais, prireikus Institucija gali sutikti, kad būtų taikomos kitos, nei nurodyta 84 punkte, elgsenos priemonės arba rinkos atvėrimo priemonės, vietoj kai kurių arba visų struktūrinių priemonių, kurios paprastai turėtų būti taikomos.

Struktūrinės priemonės – verslo veiklos pardavimas ir sumažinimas

- (78) Remiantis vertinimu, atliekamu pagal konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių (nustatytų 3.6.2.2 skirsnyje) suderinimo kriterijus, restruktūrizavimo pagalbą gaunančioms įmonėms gali reikėti parduoti turtą arba sumažinti pajėgumus ar rinkos dalį. Tokių priemonių visų pirmą reikėtų imtis rinkoje (-ose), kurioje (-iose) įmonė po restruktūrizavimo turės stiprią padėtį, ypač toje (-ose) rinkoje (-ose), kurioje (-iose) yra dideli pertekliniai pajėgumai. Siekiant riboti konkurencijos iškreipimus turtą reikėtų parduoti nedelsiant, atsižvelgiant į parduodamo turto rūšį ir jo perleidimo kliūtis ⁽²⁾, tačiau bet kuriuo atveju per restruktūrizavimo plano įgyvendinimo laikotarpį. Pardavimas, nurašymas ir nuostolingos veiklos nutraukimas, kuris bet koku atveju būtų būtinas ilgalaikiam gyvybingumui atkurti, atsižvelgiant į 3.6.2.2 skirsnyje nustatytus principus paprastai nebus laikomas pakankamu konkurencijos iškreipymams pašalinti.
- (79) Kad tokiomis priemonėmis būtų stiprinama konkurencija ir prisidedama prie vidaus rinkos, jomis turėtų būti sudaromos palankios sąlygos naujiems konkurentams įeiti į rinką, esamiems mažiems konkurentams plėstis arba vykdyti tarptautinę veiklą. Reikėtų vengti užsidarymo nacionalinėje rinkoje ir vidaus rinkos fragmentacijos.
- (80) Konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės neturėtų sukelti rinkos struktūros problemų. Todėl struktūrinės priemonės paprastai turėtų būti gyvybingų savarankiškų verslo subjektų pardavimas remiantis veiklos tęstinumo prielaida; jei tuos subjektus įsigyja tinkamas pirkėjas, ilgainiui jie gali veiksmingai konkuruoti. Jeigu tokio subjekto nėra, gavėjas gali atskirti esamą ir tinkamai finansuojamą veiklą ir ją vėliau parduoti, taip sukurdamas naują gyvybingą subjektą, kuris turėtų gebėti konkuruoti rinkoje. Struktūrinės priemonės, kurios apima tik turto pardavimą ir kuriomis nesukuriamas konkuruoti rinkoje gebantis gyvybingas subjektas, yra mažiau veiksmingos siekiant išsaugoti konkurenciją ir todėl bus patvirtintos tik išskirtiniais atvejais, kai atitinkama susitariančioji šalis įrodys, kad neįmanoma taikyti jokios kitos formos struktūrinių priemonių arba kad kitos struktūrinės priemonės keltų didelę grėsmę įmonės ekonominiam gyvybingumui.
- (81) Gavėjas turėtų sudaryti palankias sąlygas pardavimui, pvz., atskirdamas veiklą ir sutikdamas nevilioti parduoto verslo klientų.

⁽¹⁾ Žr. Sprendimą *Italija ir SIM 2 Multimedia prieš Komisiją*, sujungtos bylos C-328/99 ir C-399/00, ES:C:2003:252; Sprendimą *Graikija ir kt. prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-415/05, T-416/05 ir T-423/05, ES:T:2010:386; Sprendimą *Ryanair prieš Komisiją*, T-123/09, ES:T:2012:164 (Europos Teisingumo Teismas patvirtino nagrinėdamas apeliacinį skundą byloje C-287/12 P, ES:C:2013:395).

⁽²⁾ Pavyzdžiui, portfelį arba individualų turtą gali būti įmanoma parduoti (ir tai reikėtų padaryti) gerokai greičiau nei tęsiamą verslą, visų pirma tais atvejais, kai tą verslą reikia atskirti nuo platesnę veiklą vykdančio subjekto.

- (82) Jeigu paaiškėja, kad gali būti sunku surasti pirkėją turtui, kurį gavėjas siūlo parduoti, tik sužinojęs apie tokius sunkumus, jis turės nurodyti pardavimo alternatyvas arba priemones, kurių reikėtų imtis atitinkamoje (-ose) rinkoje (-ose), jeigu pirminis pardavimas nebus įvykdytas.

Elgsenos priemonės

- (83) Elgsenos priemonių tikslas – užtikrinti, kad pagalba būtų naudojama tik ilgalaikio gyvybingumo atkūrimui finansuoti ir kad ja nebūtų piktnaudžiaujama siekiant prailginti didelių ir nuolatinių rinkos struktūros iškraipymų egzistavimą arba apsaugoti gavėją nuo sveikos konkurencijos.
- (84) Siekiant apsaugoti struktūrinių priemonių poveikį, visais atvejais privaloma taikyti šias elgsenos priemones – šios priemonės iš principo turėtų būti taikomos restruktūrizavimo plano laikotarpiu:
- a) turi būti reikalaujama, kad gavėjai restruktūrizavimo laikotarpiu neįsigytų kitos bendrovės akcijų, nebent tai būtina ilgalaikiam gavėjo gyvybingumui užtikrinti. Taip siekiama užtikrinti, kad pagalba būtų naudojama gyvybingumui atkurti, o ne investicijoms finansuoti ar gavėjo rinkos daliai esamose ar naujose rinkose plėsti. Po pranešimo tokių įsigijimų Institucija gali patvirtinti kaip restruktūrizavimo plano dalį;
 - b) turi būti reikalaujama, kad gavėjai, parduodami produktus ir paslaugas, nereklamuotų valstybės pagalbos kaip konkurencinio pranašumo.
- (85) Išskirtinėmis aplinkybėmis gali būti būtina reikalauti, kad gavėjai nesiimtų komercinių veiksmų, kurių tikslas – greitai padidinti savo rinkos dalį, susijusių su produktų arba geografinėmis rinkomis, siūlydami sąlygas (pvz., kainas ir kitas prekybos sąlygas), kurių negalėtų pasiūlyti valstybės pagalbos negaunantys konkurentai. Tokie apribojimai bus taikomi tik tais atvejais, kai jokia kita taisomąja priemone – struktūrine ar elgsenos – negalima tinkamai pašalinti nustatytų konkurencijos iškraipymų ir kai pačia tokia priemone nebus ribojama konkurencija atitinkamoje rinkoje. Taikydama tokių reikalavimų Institucija lygins gavėjo siūlomas sąlygas su didelę rinkos dalį turinčių tikėtinų konkurentų siūlomomis sąlygomis.

Rinkos atvėrimo priemonės

- (86) Atlikdama bendrą vertinimą, Institucija svarstys galimus susitariančiosios šalies teikiamus išsipareigojimus dėl pačios susitariančiosios šalies arba gavėjo taikomų priemonių, kuriomis siekiama skatinti atviras, patikimas ir konkurencingas rinkas, pvz., sudarant palankias sąlygas įeiti į rinką ir iš jos pasitraukti. Tai visų pirma apima priemones, kurių tikslas – laikantis EEE teisės atverti tam tikras su gavėjo veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusias rinkas kitiems EEE veiklos vykdytojams. Tokiomis iniciatyvomis gali būti pakeičiamos kitos konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonės, kurių gavėjas paprastai turėtų imtis.

3.6.2.2. Konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonių suderinimas

- (87) Konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonėmis turėtų būti sprendžiamos neatsakingo elgesio rizikos problemos ir šalinami galimi iškraipymai rinkose, kuriose veikia gavėjas. Tokių priemonių apimtis priklausys nuo keleto veiksnių, visų pirma: pagalbos dydžio ir pobūdžio ir aplinkybių, kuriomis ji suteikta; gavėjo dydžio ⁽¹⁾ ir santykinės svarbos rinkoje ir atitinkamos rinkos charakteristikų; neatsakingo elgesio rizikos problemų, likusių po nuosavo įnašo ir naštos pasidalijimo priemonių taikymo.
- (88) Visų pirma Institucija nagrinės pagalbos dydį (jei tinkama, aproksimavimo būdu) ir pobūdį absoliučiąja verte ir atsižvelgdama į gavėjo turtą ir visos rinkos dydį.

⁽¹⁾ Todėl Institucija taip pat gali atsižvelgti į tai, ar gavėjas yra vidutinė ar didelė įmonė.

- (89) Gavėjo dydį ir santykinę svarbą rinkoje (-ose) prieš restruktūrizavimą ir po jo Institucija vertins tam, kad nustatytų tikėtiną pagalbos poveikį toms rinkoms, palyginti su tikėtinu rezultatu be pagalbos. Siekiant užtikrinti, kad būtų išsaugota veiksminga konkurencija, priemonės bus rengiamos atsižvelgiant į rinkos charakteristikas ⁽¹⁾.
- (90) Nagrinėdama neatsakingo elgesio rizikos problemas, Institucija taip pat vertins nuosavo įnašo ir naštos pasidalijimo lygį. Jeigu nuosavo įnašo ir naštos pasidalijimo lygis yra didesnis, nei reikalaujama pagal 3.5.2 skirsnį, ir taip yra apribojama pagalbos suma ir neatsakingo elgesio rizika, būtina konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonių apimtis gali būti mažesnė.
- (91) Kadangi restruktūrizavimo veikla gali sukelti grėsmę vidaus rinkai, palankiai bus vertinamos konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad nacionalinės rinkos išliktų atviros ir palankios konkurencijai.
- (92) Konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonės neturėtų kelti grėsmės gavėjo gyvybingumo atkūrimo perspektyvoms (taip gali atsitikti tada, kai priemonės įgyvendinimo išlaidos yra labai didelės arba, išskirtiniais atitinkamos susitariančiosios šalies tinkamai pagrįstais atvejais, kai dėl priemonės gavėjo veiklos mastas sumažėja taip, kad kyla grėsmė, kad jo gyvybingumas nebus atkurtas) ir neturėtų pakenkti vartotojams ir konkurencijai.
- (93) Pagalba restruktūrizavimo socialinėms išlaidoms padengti, kaip apibūdinta 32–35 punktuose, turi būti aiškiai nurodyta restruktūrizavimo plane, nes į pagalbą socialinėms priemonėms, kurios išskirtinai skirtos atleistiems darbuotojams, nebus atsižvelgiama nustatant konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonių apimtį. Gindama bendrus interesus, Institucija pasirūpins, kad įgyvendinant restruktūrizavimo planą, restruktūrizavimo socialinis poveikis susitariančiose šalyse, išskyrus tą, kuri teikia pagalbą, būtų kuo mažesnis.

3.6.3. Ankstesnės neteisėtos pagalbos gavėjai

- (94) Jei sunkumų patiriančiai įmonei anksčiau buvo suteikta neteisėta pagalba, dėl kurios Institucija priėmė neigiamą sprendimą, nurodydama susigrąžinti pagalbą, ir jei gauta pagalba nebuvo susigrąžinta pažeidžiant 3 protokolo ⁽²⁾ II dalies 14 straipsnį, vertinant bet kokią tai pačiai įmonei planuojamą teikti pagalbą pagal šias gaires, visų pirma bus atsižvelgiama į anksčiau suteiktos pagalbos ir naujosios pagalbos suminių poveikį ir, antra, į tai, kad anksčiau suteikta pagalba nebuvo grąžinta ⁽³⁾.

3.6.4. Konkrečios sąlygos, nustatomos patvirtinant pagalbą

- (95) Institucija gali nustatyti sąlygas ir įpareigojimus, kurie, jos manymu, yra būtini užtikrinti, kad teikiant pagalbą konkurencija nebūtų iškraipoma taip, kad prieštarautų bendram interesui, jeigu atitinkama susitariančioji šalis neįsipareigojo priimti tokių nuostatų. Pavyzdžiui, ji gali reikalauti, kad susitariančioji šalis imtųsi tam tikrų priemonių, nustatytų tam tikrus įpareigojimus gavėjui arba neteiktų kitų rūšių pagalbos gavėjui restruktūrizavimo laikotarpiu.

3.7. Skaidrumas

- (96) Susitariančiosios šalys užtikrina, kad išsamioje nacionalinėje ar regioninėje valstybės pagalbos svetainėje būtų skelbiama ši informacija:

— visas patvirtintos pagalbos schemas arba sprendimo dėl individualios pagalbos suteikimo ir įgyvendinimo nuostatų tekstas arba nuoroda į jį,

⁽¹⁾ Visų pirma gali būti atsižvelgiama į koncentracijos lygį, pajėgumų suvaržymus, pelningumo lygį, kliūtis patekti į rinką ir plėstis.

⁽²⁾ ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo 3 protokolai (toliau – 3 protokolai).

⁽³⁾ Sprendimas *Textilwerke Deggendorf prieš Komisiją ir kt.*, C-355/95 P, ES:C:1997:241.

- pagalbą teikiančios institucijos (-ų) pavadinimas (-ai),
- atskirų pagalbos gavėjų pavadinimai, kiekvienam gavėjui suteiktos pagalbos forma ir suma, pagalbos suteikimo data, įmonės rūšis (MVĮ ar didelė bendrovė), regionas, kuriame įsisteigęs pagalbos gavėjas (NUTS II lygmeniu), ir pagrindinis ekonomikos sektorius, kuriame gavėjas vykdo veiklą (NACE grupės lygmeniu) ⁽¹⁾.

Šis reikalavimas gali būti netaikomas, jei skirta individuali pagalba yra mažesnė nei 500 000 EUR. Mokesčių lengvatų schemų atveju informacija apie individualios pagalbos sumas ⁽²⁾ gali būti nurodoma tokiais intervalais (mln. EUR): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 ir daugiau].

Tokia informacija turi būti skelbiama po to, kai priimamas sprendimas teikti pagalbą; ji turi būti saugoma bent 10 metų ir prieinama plačiai visuomenei be apribojimų ⁽³⁾. Iki 2016 m. liepos 1 d. susitariančiosios šalys neprivalės skelbti pirmiau nurodytos informacijos ⁽⁴⁾.

4. Restruktūrizavimo pagalba remiamose vietovėse

- (97) Remdamasi EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies a ir c punktais, valstybės pagalbą, kurios tikslas skatinti tam tikrų EEE palankių sąlygų neturinčių vietovių ekonominę plėtrą, Institucija gali laikyti suderinama su EEE susitarimo veikimu. Todėl vertindama restruktūrizavimo pagalbą remiamose vietovėse, Institucija taip pat atsižvelgs į regioninės plėtros poreikius. Tačiau tai, kad sunkumų patirianti įmonė yra remiamoje vietovėje, nereiškia, kad galima atlaidžiai vertinti restruktūrizavimo pagalbą: vidutiniu ar ilguoju laikotarpiu ji nepadaeda regionui dirbtinai išsaugoti bendrovių. Be to, siekiant skatinti regionų vystymąsi, regionai yra skatinami naudoti savo išteklius taip, kad būtų greitai vystoma gyvybinga ir tvari veikla. Galiausiai, konkurencijos iškraipymai turi būti kuo mažesni net jei pagalba yra teikiama įmonėms remiamose vietovėse. Šiomis aplinkybėmis būtina atsižvelgti į galimą žalingą šalutinį poveikį, kuris galėtų atsirasti atitinkamoje vietovėje ir kitose remiamose vietovėse.
- (98) Taigi 3 skyriuje išvardyti kriterijai taip pat turi būti taikomi remiamoms vietovėms, net kai svarstomi regionų vystymosi poreikiai. Jeigu konkretaus sektoriaus valstybės pagalbos taisyklėse nenustatyta kitaip, remiamose vietovėse 3.6.2 skirsnio nuostatas dėl konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonių Institucija vis dėlto taikys taip, kad būtų apribotas neigiamas sisteminis poveikis regionui. Tai darydama, ji visų pirma gali sušvelninti reikalavimus dėl pajėgumų arba rinkos dalies sumažinimo. Tokiais atvejais bus atskiriamos vietovės, atitinkančios regioninės pagalbos teikimo reikalavimus pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies a punktą, ir vietovės, atitinkančios tokios pagalbos teikimo reikalavimus pagal 61 straipsnio 3 dalies c punktą, siekiant atsižvelgti į didesnes pirmųjų vietovių regionines problemas. Jeigu tai reikalinga dėl konkrečių remiamos vietovės aplinkybių, pvz., jeigu gavėjui labai sunku gauti papildomą finansavimą iš rinkos dėl jo vietos remiamoje vietovėje, Institucija gali sutikti, kad įnašas būtų mažesnis už 50 % restruktūrizavimo išlaidų, kai taikomas 64 punktas.

5. Pagalba sunkumų patiriantiems VESP teikėjams

- (99) Vertindama valstybės pagalbą sunkumų patiriantiems VESP teikėjams, Institucija atsižvelgs į konkretų VESP pobūdį, visų pirma į poreikį užtikrinti nenutrūkstamą paslaugų teikimą pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalį.

⁽¹⁾ Išskyrus verslo paslaptis ir kitą konfidencialią informaciją tinkamai pagrįstais atvejais ir gavus Institucijos pritarimą (Skyrius apie profesinę paslaptį valstybės pagalbos sprendimuose, Sprendimas Nr. 15/04/COL (OL L 154, 2006 6 8, p. 27, ir EEE priedas Nr. 29, 2006 6 8, p. 1).

⁽²⁾ Skelbiama didžiausia leidžiamos mokesčių lengvatos suma, o ne kiekvienais metais atskaitoma suma (pvz., kai teikiamas mokesčių kreditas, skelbiama didžiausia leidžiama mokesčių kredito suma, o ne faktinė suma, kuri gali priklausyti nuo apmokestinamųjų pajamų ir kasmet kisti).

⁽³⁾ Ši informacija skelbiama per šešis mėnesius nuo pagalbos suteikimo dienos (arba, pagalbos mokesčių lengvatų forma atveju – per vienerius metus nuo nustatytos mokesčių deklaracijos pateikimo datos). Susitariančiosios šalys privalės užtikrinti, kad neteisėtose pagalbos atveju ši informacija būtų paskelbta *ex post* bent per šešis mėnesius nuo Institucijos sprendimo datos. Informacija teikiama tokiu formatu, kuriuo naudojantis galima atlikti duomenų paiešką, juos gauti ir nesunkiai skelbti internete, pavyzdžiui, CSV arba XML formatu.

⁽⁴⁾ Nereikalaujama skelbti informacijos apie pagalbą, suteiktą iki 2016 m. liepos 1 d., ir apie fiskalinę pagalbą, paprašytą ar suteiktą iki 2016 m. liepos 1 d.

- (100) VESP teikėjams gali prireikti valstybės pagalbos, kad jie galėtų toliau teikti VESP tokiomis sąlygomis, kurios yra suderinamos su jų ilgalaikiu gyvybingumu. Todėl taikant 47 punktą, ilgalaikio gyvybingumo atkūrimas gali būti grindžiamas prielaida, kad prieš restruktūrizavimą arba per jį sudaryto pavedimo laikotarpiu bus galima gauti valstybės pagalbą, atitinkančią suderinamumo reikalavimus, nustatytus VESP bendrosiose nuostatose ⁽¹⁾, VESP sprendime ⁽²⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1370/2007 ⁽³⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1008/2008 ⁽⁴⁾ ir Aviacijos gairėse ⁽⁵⁾ arba Tarybos reglamente (EEB) Nr. 3577/92 ⁽⁶⁾ ir Jūrų transporto gairėse ⁽⁷⁾.
- (101) Jeigu Institucija vertins pagalbą sunkumų patiriantiems VESP teikėjams pagal šias gaires, ji atsižvelgs į visą atitinkamo teikėjo gautą valstybės pagalbą, įskaitant visas kompensacijas už su viešąja paslauga susijusių išpareigojimų vykdymą. Kadangi kompensacija už viešąją paslaugą gali sudaryti didelę dalį įprastų VESP teikėjų pajamų, taip apskaičiuota pagalbos suma gali būti labai didelė, palyginti su gavėjo dydžiu, ir valstybei tenkanti našta restruktūrizuojant gavėją gali būti perdėta. Todėl nustatydama pagal 3.5.2.1 skirsnį reikalaujamą nuosavą įnašą, Institucija neatsižvelgs į tas kompensacijas už viešąją paslaugą, kurios atitinka suderinamumo reikalavimus, nustatytus VESP bendrosiose nuostatose, VESP sprendime arba Reglamente (EB) Nr. 1370/2007, arba Reglamente (EB) Nr. 1008/2008 ir Aviacijos gairėse, arba Tarybos reglamente (EEB) Nr. 3577/92 ir Jūrų transporto gairėse.
- (102) Kadangi VESP teikti yra būtinas turtas, gali būti nepraktiška reikalauti parduoti tokį turtą, kaip konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonę, taikant 3.6.2 skirsnį. Tokiais atvejais Institucija gali reikalauti imtis alternatyvių priemonių ir jomis užtikrinti, kad konkurencija nebūtų iškraipyta prieštaraujant bendram interesui, visų pirma kuo greičiau nustatant sąžiningą atitinkamų VESP konkurenciją.
- (103) Jeigu VESP teikėjas negali įvykdyti šiose gairėse nustatytų sąlygų, atitinkama pagalba negali būti laikoma suderinama. Tačiau tokiais atvejais Institucija gali leisti išmokėti tokią pagalbą, jeigu tai būtina VESP tęstinumui užtikrinti, kol paslaugą pavedama teikti naujam teikėjui. Institucija leis teikti pagalbą tik tada, jeigu atitinkama susitariančioji šalis, remdamasi objektyviais pagrindais, įrodys, kad pagalbos suma ir trukmė tikrai neviršija sumos ir trukmės, būtinos tam, kad būtų galima pavesti paslaugą naujam teikėjui.

6. Pagalbos schemos, susijusios su mažesnėmis pagalbos sumomis ir mažesniais gavėjais

6.1. Bendrosios sąlygos

- (104) Jeigu susitariančiosios šalys nori pagal šias gaires teikti pagalbą MVĮ arba mažesnėms valstybės įmonėms, tokia pagalba paprastai turėtų būti teikiama pagal schemas. Schemų naudojimas padeda apriboti su neatsakingo elgesio rizika susijusius konkurencijos iškreipimus, nes leidžia susitariančiajai šaliai *ex ante* aiškiai pareikšti, kokiomis sąlygomis ji gali nuspręsti teikti pagalbą sunkumų patiriančioms įmonėms.

⁽¹⁾ Bendrosios nuostatos dėl valstybės pagalbos kompensacijos už viešąją paslaugą forma (toliau – VESP bendrosios nuostatos), Sprendimas Nr. 12/12/COL (OL L 161, 2013 6 13, p. 12, ir EEE priedas Nr. 34, 2013 6 13, p. 1).

⁽²⁾ Valstybės pagalbos taisyklių taikymas kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą (toliau – VESP sprendimas), Sprendimas Nr. 12/12/COL.

⁽³⁾ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinantis Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (OL L 315, 2007 12 3, p. 1), įtrauktas į EEE susitarimo XIII priedo 4 punkto a papunktį Jungtinio komiteto sprendimu Nr. 85/2008 (OL L 280, 2008 10 23, p. 20, ir EEE priedas Nr. 64, 2008 10 23, p. 13).

⁽⁴⁾ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1008/2008 dėl oro susisiekimo paslaugų teikimo Bendrijoje bendrųjų taisyklių (OL L 293, 2008 10 31, p. 3) 16, 17 ir 18 straipsniai, įtraukti į EEE susitarimo XIII priedo 64 punkto a papunktį Jungtinio komiteto sprendimu Nr. 90/2011 (OL L 262, 2011 10 6, p. 62, ir EEE priedas Nr. 54, 2011 10 6, p. 78).

⁽⁵⁾ Valstybės pagalbos oro uostams ir oro transporto bendrovėms gairės, Sprendimas Nr. 216/14/COL.

⁽⁶⁾ 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3577/92, taikantis laisvės teikti paslaugas principą jūrų transportui valstybės narėse (jūrų kabotažas) (OL L 364, 1992 12 12, p. 7), įtrauktas į EEE susitarimo XIII priedo 53 punkto a papunktį Jungtinio komiteto sprendimu Nr. 70/1997 (OL L 30, 1998 2 5, p. 42, ir EEE priedas Nr. 5, 1998 2 5, p. 175).

⁽⁷⁾ Gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui, Sprendimas Nr. 62/04/COL (OL L 240, 2007 9 13, p. 9, ir EEE priedas Nr. 43, 2007 9 13, p. 1).

- (105) Schemose turi būti nurodyta didžiausia pagalbos suma, kurią galima suteikti vienai įmonei, kai tokia pagalba sudaro sanavimo pagalbos, restruktūrizavimo pagalbos arba laikinos restruktūrizavimo paramos operacijos dalį, įskaitant atvejus, kai planas yra pakeičiamas. Didžiausia bendra pagalbos suma vienai įmonei negali viršyti 10 mln. EUR, įskaitant pagalbą, gautą iš kitų šaltinių ar pagal kitas schemas.
- (106) Nors tokių schemų suderinamumas bus paprastai vertinamas atsižvelgiant 3, 4 ir 5 skyriuose nustatytas sąlygas, tikslinga nustatyti tam tikrais atžvilgiais supaprastintas sąlygas, kad susitariančiosios šalys galėtų taikyti tas sąlygas papildomai nesikreipdamos į Instituciją ir kad MVĮ ir mažesnėms valstybės įmonėms tenkanti būtinos informacijos pateikimo našta būtų mažesnė. Atsižvelgdama į mažas pagalbos sumas ir gavėjus, Institucija laikosi nuomonės, kad reikšmingų konkurencijos iškraipymų galimybės tokiais atvejais yra mažesnės. Todėl 3, 4 ir 5 skyrių nuostatos tokioms schemoms taikomos *mutatis mutandis*, išskyrus atvejus, kai nurodyta kitaip 6.2, 6.3, 6.4 ir 6.5 skirsniuose. Šiame skyriuje taip pat pateikiamos nuostatos dėl laikinos restruktūrizavimo paramos ir schemų trukmės bei vertinimo.

6.2. Bendros svarbos tikslas

- (107) Nors pasitraukus vienai MVĮ ⁽¹⁾, veikiausiai nekiltų socialinių sunkumų ir neatsirastų rinkos nepakankamumas, būtinas taikant 44 punktą, MVĮ atveju didesnę susirūpinimą kelia tai, kad tuo atveju, kai MVĮ, pajėgios restruktūrizuotis ir atkurti savo ilgalaikį gyvybingumą, negali to padaryti dėl likvidumo problemų, gali būti prarandama vertė. Todėl teikiant pagalbą pagal schemas, susitariančiąjai šaliai pakanka nustatyti, kad pasitraukus gavėjui veikiausiai kiltų socialinių sunkumų arba atsirastų rinkos nepakankamumas, visų pirma, kad:
- a) novatoriškos arba didelį augimo potencialą turinčios MVĮ pasitraukimas galėtų turėti neigiamų padarinių;
 - b) įmonės, turinčios plačių ryšių su kitomis vietos ar regiono įmonėmis, visų pirma kitomis MVĮ, pasitraukimas galėtų turėti neigiamų padarinių;
 - c) dėl kredito rinkos nepakankamumo arba neigiamų paskatų iš principo gyvybinga įmonė būtų priversta bankrutuoti; arba
 - d) atsirastų panašių gavėjo tinkamai pagrįstų sunkumų atvejų.
- (108) Nukrypstant nuo 50 punkto, gavėjams pagal schemas nereikės pateikti rinkos tyrimo.

6.3. Tinkamumas

- (109) 55 punkto d papunktyje nustatytas reikalavimas bus laikomas įvykdytu, jeigu sanavimo pagalba teikiama ne ilgesnį kaip šešių mėnesių laikotarpį, per kurį turi būti atlikta gavėjo padėties analizė. Iki to laikotarpio pabaigos
- a) susitariančioji šalis privalo patvirtinti restruktūrizavimo planą arba likvidavimo planą arba
 - b) gavėjas privalo pateikti suprastintą restruktūrizavimo planą pagal 115 punktą, arba
 - c) paskola turi būti grąžinta, arba garantija nutraukta.
- (110) Nukrypstant nuo 57 punkto, susitariančiosioms šalims nereikės įvertinti, ar atlygis, kaip nustatyta pagal 56 punktą, yra tinkamas lyginamasis standartas.

6.4. Pagalbos proporcingumas ir (arba) iki minimumo sumažinta pagalba

- (111) Nukrypstant nuo 64 punkto, susitariančiosios šalys gali laikyti nuosavą įnašą pakankamu, jei jis sudaro bent 40 % restruktūrizavimo išlaidų vidutinės įmonės atveju arba 25 % restruktūrizavimo išlaidų mažosios įmonės atveju.

⁽¹⁾ Taikant 6 skyrių, MVĮ apima mažesnes valstybės įmones.

6.5. Neigiamas poveikis

- (112) Susitariančioji šalis, ketinanti teikti sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą, privalo patikrinti, ar laikomasi 3.6.1 skirsnyje nustatyto principo „pirmą ir paskutinį kartą“. Tuo tikslu susitariančioji šalis privalo nustatyti, ar atitinkama įmonė yra anksčiau gavusi sanavimo pagalbą, restruktūrizavimo pagalbą arba laikiną restruktūrizavimo paramą, įskaitant bet kokią tokią pagalbą, suteiktą iki šių gairių išgaliojimo dienos, ir pagalbą, apie kurią nepranešta. Jeigu įmonė yra gavusi tokią pagalbą anksčiau ir jeigu nuo sanavimo pagalbos arba laikinos restruktūrizavimo paramos suteikimo, restruktūrizavimo laikotarpio pabaigos arba restruktūrizavimo plano įgyvendinimo sustabdymo (priklausomai nuo to, kas įvyko vėliau) praėjo mažiau nei 10 metų, sanavimo pagalba, restruktūrizavimo pagalba ar laikina restruktūrizavimo parama negali būti teikiama, išskyrus atvejus:
- a) kai laikina restruktūrizavimo parama teikiama po sanavimo pagalbos, kaip vienos restruktūrizavimo operacijos dalis;
 - b) kai restruktūrizavimo pagalba teikiama po sanavimo pagalbos arba laikinos restruktūrizavimo paramos, kaip vienos restruktūrizavimo operacijos dalis;
 - c) kai sanavimo pagalba arba laikina restruktūrizavimo parama buvo suteikta pagal šias gaires ir po tos pagalbos nebuvo suteikta restruktūrizavimo pagalba, jeigu:
 - i) buvo galima pagrįstai manyti, kad gavėjas ilguoju laikotarpiu po pagalbos pagal šias gaires suteikimo taps gyvybingas ir
 - ii) naujos sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos arba laikinos restruktūrizavimo paramos prireikia praėjus bent penkeriems metams dėl nuo gavėjo nepriklausančių nenumatytų aplinkybių;
 - d) atsirado išskirtinių ir nenumatytų nuo gavėjo nepriklausančių aplinkybių.
- (113) Konkurencijos iškraipymų ribojimo priemonės gali turėti neproporcingą poveikį mažosioms įmonėms, visų pirma dėl tokių priemonių įgyvendinimo naštos. Todėl nukrypstant nuo 76 punkto, susitariančiosios šalys neprivalo reikalauti tokių priemonių iš mažųjų įmonių, išskyrus atvejus, kai valstybės pagalbos konkrečiame sektoriuje taisyklėse nustatyta kitaip. Tačiau mažosios įmonės paprastai neturėtų didinti savo pajėgumų restruktūrizavimo laikotarpiu.

6.6. Laikina restruktūrizavimo parama

- (114) Tam tikrais atvejais įmonė galėtų užbaigti restruktūrizavimą be restruktūrizavimo pagalbos, jeigu turėtų galimybę gauti likvidumo paramą ilgesnį laikotarpį, nei įmanoma pagal sanavimo pagalbos sąlygas. Susitariančiosios šalys gali pradėti taikyti schemas, kuriomis suteikiama galimybė gauti likvidumo paramą ilgesnį nei šešių mėnesių laikotarpį (vadinamoji laikina restruktūrizavimo parama) toliau nustatytomis sąlygomis.
- (115) Laikina restruktūrizavimo parama turi atitikti šias sąlygas:
- a) parama turi būti pagalba paskolų garantijų arba paskolų forma;
 - b) finansinės paskolos išlaidos arba, paskolų garantijų atveju, visos garantuotos paskolos finansinės išlaidos, įskaitant paskolos palūkanų normą ir garantijos priemoką, turi atitikti 116 punktą;
 - c) laikina restruktūrizavimo parama turi atitikti 3 skyriaus nuostatas su pakeitimais, padarytais šiame skyriuje.
 - d) laikina restruktūrizavimo parama gali būti teikiama 18 mėnesių nevirsijantį laikotarpį, atėmus paskutinį praėjusį sanavimo pagalbos laikotarpį. Iki to laikotarpio pabaigos
 - i) susitariančioji šalis privalo patvirtinti restruktūrizavimo planą, kaip numatyta 55 punkto d papunkčio ii įtraukoje, arba likvidavimo planą arba

- ii) paskola turi būti grąžinta, arba garantija nutraukta,
- e) ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo pirmos išmokos sumokėjimo gavėjui, atėmus paskutinį praėjusį sanavimo pagalbos laikotarpį, susitariančioji šalis privalo patvirtinti supaprastintą restruktūrizavimo planą. Tame plane nebūtina nurodyti visos 47–52 punktuose nurodytos informacijos, tačiau privaloma nurodyti veiksmus, kurių gavėjas privalo imtis savo ilgalaikiam gyvybingumui atkurti be valstybės paramos.
- (116) Atlygis už laikiną restruktūrizavimo paramą turėtų būti ne mažesnis už orientacinę normą, nustatytą Orientacinių normų gairėse silpnoms įmonėms, siūlančioms normalų turto įkeitimo lygį (šiuo metu 1 metų IBOR pridėjus 400 bazinių punktų) ⁽¹⁾. Siekiant skatinti atsisakyti paramos, norma turėtų būti padidinta ne mažiau kaip 50 bazinių punktų praėjus 12 mėnesių nuo pirmos išmokos sumokėjimo gavėjui (atėmus paskutinį praėjusį sanavimo pagalbos laikotarpį).
- (117) Laikina restruktūrizavimo parama negali viršyti sumos, būtinos gavėjo verslui išsaugoti 18 mėnesių; nustatant tą sumą, reikėtų atsižvelgti į I priede nurodytos formulės rezultatą; pagalba, viršijanti to skaičiavimo rezultatą, gali būti teikiama tik tuo atveju, jei ji bus deramai pagrįsta pateikiant likvidumo planą, kuriame nurodomi gavėjo likvidumo poreikiai per kitus 18 mėnesių.

6.7. Trukmė ir vertinimas

- (118) Institucija gali reikalauti, kad susitariančiosios šalys sumažintų tam tikrų schemų taikymo laikotarpį (paprastai iki ketverių metų arba mažiau) ir atliktų tų schemų vertinimą.
- (119) Vertinti reikės tas schemas, kurių iškraipomasis poveikis gali būti labai didelis, t. y. kai yra rizika, kad bus labai iškraipyta konkurencija, jei jų įgyvendinimas nebus laiku peržiūrėtas.
- (120) Atsižvelgiant į tikslus ir siekiant išvengti neproporcingos naštos mažesnius pagalbos projektus vykdančioms susitariančiosioms šalims, ši nuostata taikoma tik toms pagalbos schemoms, kurių pagalbos biudžetui dideli, kurios turi naujoviškų bruožų ar kuriomis numatomi dideli rinkų, technologijų ar reglamentavimo pokyčiai. Vertinimą turi atlikti nuo valstybės pagalbą teikiančios institucijos nepriklausantis ekspertas, remdamasis bendra metodika ⁽²⁾, ir vertinimas turi būti viešinamas. Vertinimas pateikiamas Institucijai laiku, kad ji galėtų įvertinti galimą pagalbos schemos galiojimo pratęsimą, ir bet kuriuo atveju – pasibaigus schemos galiojimui. Tiksli vertinimo aprėptis ir jo atlikimo būdas bus nustatyti sprendime dėl pagalbos priemonės patvirtinimo. Rengiant vėlesnes pagalbos priemones, kurių tikslas panašus, turi būti atsižvelgiama į vertinimo rezultatus.

7. Procedūros

7.1. Sanavimo pagalbos pagreitinta procedūra

- (121) Institucija kiek galėdama stengsis per vieną mėnesį priimti sprendimą dėl sanavimo pagalbos, kuri atitinka visas 3 skyriuje nurodytas sąlygas ir visus šiuos reikalavimus:
- a) sanavimo pagalba negali būti didesnė už sumą, apskaičiuotą pagal I priede nurodytą formulę, ir neviršija 10 mln. EUR;
- b) pagalba neteikiama 72 punkto b arba c papunkčiuose minėtais atvejais.

⁽¹⁾ Kad nekiltų abejonių, pastaba dėl atlygio už sanavimo pagalbą, pridėta prie tame komunikate pateiktos paskolos maržų lentelės, nebus taikoma pagal šias gaires vertinamai pagalbai.

⁽²⁾ Tokią bendrą metodiką gali nustatyti Institucija.

7.2. Su restruktūrizavimo planais susijusios procedūros

7.2.1. Restruktūrizavimo plano įgyvendinimas

- (122) Gavėjas turi įgyvendinti visą restruktūrizavimo planą ir įvykdyti visus kitus Institucijos sprendime dėl pagalbos patvirtinimo nurodytus įpareigojimus. Bet kokią plano ar kitų įpareigojimų nevykdymą Institucija laikys netinkamu pagalbos naudojimu, nedarydama poveikio 3 протоkolo II dalies 23 straipsniui ir galimybei pateikti ieškinį ELPA Teisme pagal 3 протоkolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį.
- (123) Jei restruktūrizavimo operacijos trunka keletą metų ir joms skirtos didelės pagalbos sumos, Institucija gali pareikalauti, kad restruktūrizavimo pagalba būtų išmokama dalimis ir kiekviena dalis būtų išmokėta:
- a) prieš kiekvieną mokėjimą gavus patvirtinimą apie sėkmingą kiekvieno restruktūrizavimo plano etapo įgyvendinimą laikantis suplanuotų terminų; arba
 - b) prieš kiekvieną mokėjimą patikrinus, ar planas įgyvendinamas sėkmingai, ir pritarus mokėjimui.

7.2.2. Restruktūrizavimo plano pakeitimas

- (124) Jeigu restruktūrizavimo pagalba yra patvirtinama, atitinkama susitariančioji šalis restruktūrizavimo laikotarpiu gali paprašyti Institucijos pritarti restruktūrizavimo plano ir pagalbos sumos pakeitimams. Institucija gali sutikti su tokiais pakeitimais, jei jie atitinka šias sąlygas:
- a) pakeistame plane vis tiek turi būti numatytas gyvybingumo atkūrimas per pagrįstą laikotarpį;
 - b) jeigu padidinamos restruktūrizavimo išlaidos, atitinkamai turi būti padidintas ir nuosavas įnašas;
 - c) jeigu padidinama pagalbos suma, turi būti išplėstos konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės, nei iš pradžių nustatyta;
 - d) jeigu siūlomos konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės yra labiau ribotos už iš pradžių nustatytas priemones, pagalbos suma turi būti atitinkamai sumažinta;
 - e) nauji konkurencijos priemonių įgyvendinimo terminai, palyginti su pirmiau patvirtintais terminais, gali būti atidedami tik dėl priežasčių, kurių gavėjas ar susitariančioji šalis nekontroliuoja: jei taip nėra, pagalbos suma turi būti atitinkamai sumažinta.
- (125) Jei sušvelninamos Institucijos nustatytos sąlygos arba susitariančiosios šalies įsipareigojimai, pagalbos suma turi būti atitinkamai sumažinta arba gali būti nustatomos kitos sąlygos.
- (126) Jei atitinkama susitariančioji šalis pakeičia patvirtintą restruktūrizavimo planą apie tai tinkamai nepranešusi Institucijai arba jei gavėjas nukrypsta nuo patvirtinto restruktūrizavimo plano, Institucija pradės procedūrą pagal 3 протоkolo II dalies 4 straipsnio 4 dalį, kaip nurodyta 3 протоkolo II dalies 16 straipsnyje (netinkamas pagalbos taikymas), nedarydama poveikio 3 протоkolo II dalies 23 straipsniui ir galimybei pateikti ieškinį ELPA Teisme pagal 3 протоkolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį.

7.2.3. Būtinybė pranešti Institucijai apie gavėjui restruktūrizavimo laikotarpiu suteiktą pagalbą

- (127) Jei pagal šias gaires nagrinėjama restruktūrizavimo pagalba, bet kokios kitos pagalbos teikimas restruktūrizavimo laikotarpiu, net ir pagal jau patvirtintą schemą, gali turėti įtakos Institucijos vertinimui dėl būtinos konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonių apimties.

- (128) Todėl pranešimuose apie restruktūrizavimo pagalbą turi būti nurodoma visa kita pagalba, kurią ketinama teikti gavėjui restruktūrizavimo laikotarpiu, nebent jai taikoma *de minimis* taisyklė arba išimties reglamentai. Institucija, vertindama restruktūrizavimo pagalbą, atsižvelgia į tokią pagalbą.
- (129) Institucijai atskirai turi būti pranešama apie visą restruktūrizavimo laikotarpiu faktiškai teikiamą pagalbą, įskaitant pagal patvirtintą schemą teikiamą pagalbą, jeigu apie ją Institucijai nebuvo pranešta, kai ji priėmė sprendimą dėl restruktūrizavimo pagalbos.
- (130) Institucija užtikrina, kad teikiant pagalbą pagal patvirtintas schemas nebūtų išvengiama šių gairių reikalavimų.

8. Ataskaitų teikimas ir stebėseną

- (131) Pagal 3 protokolą susitariančiosios šalys privalo teikti Institucijai metines ataskaitas. Tos metinės ataskaitos bus skelbiamos Institucijos svetainėje.
- (132) Priimdama sprendimą pagal šias gaires, Institucija gali nustatyti papildomus įpareigojimus teikti su suteikta pagalba susijusias ataskaitas, kad galėtų patikrinti, ar laikomasi pagalbos priemonę patvirtinančio sprendimo. Tam tikrais atvejais Institucija gali reikalauti, kad būtų paskirtas už stebėseną atsakingas patikėtinis, už verslo pardavimą atsakingas patikėtinis arba abu, siekiant užtikrinti atitiktį visoms sąlygoms ir pareigoms, kuriomis remiantis pagalba buvo patvirtinta.

9. Tinkamos priemonės pagal 3 протокола I dalies 1 straipsnio 1 dalį

- (133) Pagal EEE susitarimo 62 straipsnio 1 dalį ir 3 протокола I dalies 1 straipsnio 1 dalį Institucija siūlo susitariančiosioms šalims, jei reikia, pakeisti galiojančias pagalbos schemas, kad jos atitiktų šias gaires, ne vėliau kaip 2015 m. vasario 1 d. Institucija naujas schemas tvirtins tik tada, jei bus laikomasi šių nuostatų.
- (134) Susitariančiosios šalys raginamos per du mėnesius nuo šių gairių paskelbimo Institucijos svetainėje dienos pranešti apie savo aiškų besąlyginį pritarimą 133 punkte pasiūlytomis tinkamoms priemonėms. Nesulaukusi kurios nors susitariančiosios šalies atsakymo, Institucija manys, kad ta susitariančioji šalis nesutinka su pasiūlytomis priemonėmis.

10. Taikymo data ir trukmė

- (135) Šias gaires Institucija taikys nuo jų priėmimo dienos iki 2020 m. gruodžio 31 d.
- (136) Iki priėmimo dienos Institucijos užregistruoti pranešimai bus nagrinėjami atsižvelgiant į pranešimo metu galiojančius kriterijus.
- (137) Institucija nagrinės be jos leidimo suteiktos ir dėl to 3 протокола I dalies 1 straipsnio 3 dalį pažeidžiančios sanavimo arba restruktūrizavimo pagalbos suderinamumą su EEE susitarimo veikimu, remdamasi šiomis gairėmis, jeigu dalis pagalbos arba visa pagalba suteikta po šių gairių paskelbimo Institucijos svetainėje.
- (138) Visais kitais atvejais vertinimą ji atliks remdamasi gairėmis, kurios galiojo pagalbos suteikimo metu.

- (139) Nepaisydama 136, 137 ir 138 punktų nuostatų, Institucija, nagrinėdama pagalbą sunkumų patiriantiems VESP teikėjams, 5 skyriaus nuostatas taikys nuo priėmimo dienos, neatsižvelgdama į tai, kada apie tą pagalbą pranešta arba kada ji suteikta.
- (140) Jeigu pagal VESP bendrųjų nuostatų 9 punktą Institucija pagal šias gaires nagrinėja pagalbą, suteiktą iki 2012 m. sausio 31 d. sunkumų patiriančiam VESP teikėjui, ji laikys tokią pagalbą suderinama su EEE susitarimo veikimu, jeigu pagalba atitiks VESP bendrųjų nuostatų nuostatas, išskyrus 9, 14, 19, 20, 24, 39 ir 60 punktus.

I PRIEDAS

**FORMULĖ ⁽¹⁾, PAGAL KURIA APASKAIČIUOJAMA DIDŽIAUSIA SANAVIMO PAGALBOS ARBA LAIKINOS
RESTRUKTŪRIZAVIMO PARAMOS SUMA PER ŠEŠIŲ MĖNESIŲ LAIKOTARPĮ**

$$\frac{EBIT_t + depreciation_t - (working\ capital_t - working\ capital_{t-1})}{2}$$

Formulė grindžiama gavėjo veiklos rezultatais (EBIT – pajamos neatskaičius palūkanų ir mokesčių), užfiksuotais prieš metus iki pagalbos skyrimo arba pranešimo apie tokią pagalbą (pažymėta t). Prie šios sumos vėl pridedamas nuvertėjimas. Tada iš bendros sumos reikia atimti apyvartinio kapitalo pokyčius. Apyvartinio kapitalo pokytis apskaičiuojamas kaip paskutinių pasibaigusių ataskaitinių laikotarpių trumpalaikio turto ir trumpalaikių išipareigojimų ⁽²⁾ skirtumo pokytis. Panašiai, visus atidėjinius veiklos rezultatų lygmeniu reikės aiškiai nurodyti ir į rezultatą tokie atidėjiniai neįtraukiami.

Formulės tikslas – įvertinti gavėjo neigiamus grynąjį pinigų srautus metais prieš pagalbos paraišką (arba iki pagalbos skyrimo tuo atveju, kai apie pagalbą nepranešama). Pusės šios sumos turėtų užtekti, kad gavėjas išlaikytų verslą šešis mėnesius. Todėl taikant 60 punktą pagal formulę gautas rezultatas turi būti dalijamas iš 2. Taikant 117 punktą pagal formulę gautas rezultatas turi būti dauginamas iš 1,5.

Šią formulę galima taikyti tik tada, kai rezultatas yra neigiama suma. Jei rezultatas yra teigiamas, reikės pateikti išsamų paaiškinimą ir juo įrodyti, kad gavėjas yra sunkumų patirianti įmonė, kaip apibrėžta 20 punkte.

Pavyzdys:

Pajamos neatskaičius palūkanų ir mokesčių (mln. EUR)	(12)	
Nuvertėjimas (mln. EUR)	2	
Balansas (mln. EUR)	t m. gruodžio 31 d.	t – 1 m. gruodžio 31 d.
Trumpalaikis turtas		
Pinigai arba ekvivalentai	10	5
Gautinos sumos	30	20
Atsargos	50	45
Iš anksto apmokėtos išlaidos	20	10

⁽¹⁾ Tokią bendrą metodiką gali nustatyti Institucija.

⁽²⁾ Prie EBIT reikia vėl pridėti nuvertėjimą tuo pačiu laikotarpiu ir apyvartinio kapitalo pokyčius per dvejų metų laikotarpį (metų prieš paraišką ir metų prieš tuos metus), padalytus iš dviejų, siekiant nustatyti sumą per šešis mėnesius.

Kitas trumpalaikis turtas	20	20
Iš viso trumpalaikio turto	130	100
<i>Trumpalaikiai įsipareigojimai</i>		
Mokėtinos sumos	20	25
Sukauptos išlaidos	15	10
Atidėtos pajamos	5	5
Iš viso trumpalaikių įsipareigojimų	40	40
Apyvartinis kapitalas	90	60
Apyvartinio kapitalo pokytis	30	

$[-12 + 2 - 30]/2 = -20$ mln. EUR.

Kadangi pritaikius formulę gautas rezultatas yra didesnis nei 10 mln. EUR, 121 punkte aprašyta pagreitinta procedūra negali būti taikoma. Be to, šiame pavyzdyje, jeigu sanavimo pagalbos suma viršija 20 mln. EUR arba laikinos restruktūrizavimo paramos suma viršija 60 mln. EUR, pagalbos suma turi būti tinkamai pagrįsta pateikiant likvidumo planą, kuriame nurodyti gavėjo likvidumo poreikiai.

II PRIEDAS

Orientacinis restruktūrizavimo plano pavyzdys

Šiame priede nustatytas orientacinis restruktūrizavimo plano turinys, kad susitariančiosios šalys ir Institucija galėtų kuo veiksmingiau rengti ir peržiūrėti restruktūrizavimo planus.

Toliau pateikta informacija nedaromas poveikis išsamesniems gairėse nustatytiems reikalavimams dėl restruktūrizavimo plano turinio ir kitų dalykų, kuriuos turi įrodyti atitinkama susitariančioji šalis.

1. Gavėjo aprašymas
2. Rinkos (-ų), kurioje (-iose) gavėjas veikia, aprašymas
3. Socialinių sunkumų, kurių siekiama išvengti teikiant pagalbą, arba rinkos nepakankamumo, kurį siekiama pašalinti, įrodymas, palyginimas su patikimu alternatyviu scenarijumi tuo atveju, jei valstybės pagalba nebūtų teikiama, parodant, kaip to alternatyvaus scenarijaus atveju atitinkamas (-i) tikslas (-ai) nebūtų pasiekti arba būtų pasiekti tik iš dalies
4. Gavėjo sunkumų šaltinių aprašymas (įskaitant gavėjo verslo modelio arba įmonės valdymo sistemos trūkumų vaidmens sukeliant tuos sunkumus vertinimą ir tai, ar tų sunkumų buvo galima išvengti vadovybei laiku imantis tinkamų veiksmų) ir SSGG analizė

5. Galimų planų išspręsti gavėjo problemas aprašymas ir tų planų palyginimas pagal reikiamą valstybės pagalbos sumą ir numatomus tų planų rezultatus
 6. Valstybės intervencijos aprašymas, išsamus kiekvienos valstybės priemonės aprašymas (įskaitant kiekvienos priemonės formą, sumą ir atlygį) ir įrodymas, kad pasirinktos valstybės pagalbos priemonės yra tinkamos problemoms, kurioms jos yra skirtos, spręsti
 7. Pasirinkto plano įgyvendinimo proceso struktūra, siekiant atkurti gavėjo ilgalaikį gyvybingumą per pagrįstą laikotarpį (jis iš principo neturėtų viršyti trejų metų), įskaitant veiksmų terminus ir kiekvieno veiksmo sąnaudų apskaičiavimą
 8. Verslo planas, kuriame nurodomos kitų penkerių metų finansinės perspektyvos ir įrodomas ilgalaikio gyvybingumo atkūrimas
 9. Gyvybingumo atkūrimo įrodymas pagal pagrindinį ir pesimistinį scenarijų, pateikimas ir pagrindimas, remiantis naudojamų prielaidų rinkos tyrimu, ir jautrumo analizė
 10. Siūlomos nuosavo įnašo ir naštos pasidalijimo priemonės
 11. Siūlomos konkurencijos iškreipimų ribojimo priemonės“
-